

**Taxa postală**  
plătite în num.  
No. 224.713-929.

**Szerkesztőség**  
és kiadóhiva-  
tal: Cluj-Ko-  
lozsvár, Stra-  
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18.  
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:  
Havonta 110, negyedévre 320, fél-  
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-  
földre: Havonta 1, negyedévre 3,  
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-  
delések díjszabás szerint. Az „UJ  
KELET” az erdélyi és bányai  
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-  
keink utánnomását csak a for-  
rás megjelölésével engedjük meg.



**Bérmertelen**  
leveleket nem  
fogadunk el.  
**Kéziratok**  
megőrzését és visszaküldését nem  
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton  
Erné. Felelős szerkesztő Jámor  
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-  
szegi Ernő, Str. Matei Millo 10.

**Szerda, 1933 június 7.**

**5693. ÉV** | **XVI. ÉVF.**  
**SZIVAN 13.** | **126 SZÁM.**

## Az admirális ígérete

Schnee admirális, a népszövetségi li-  
gák svájci kongresszusán, kormánya ne-  
vében kijelentette, hogy a mai német kor  
mányrendszer nem azonosítja magát az  
antiszemita kilengésekkel és jövőben sem  
miképpen sem fogja eltérni azokat.

Ha kevesebbet mondott volna a vitélő  
tengernagy ur, többet ért volna el.

Mondjuk, ha nem mondta volna, azt  
hogy a jelenlegi német kormányrendszer  
nem azonosítja magát az antiszemita  
rendbontásokkal.

Nem azonosítja magát? Hát nem ők  
esimálták? Ilyen nyilvánvaló hazugságok  
kal akar az admirális ur hangulatot kel-  
teni Hitler mellett.

Ki fogja akkor elhinni a mondat má-  
sik felét? Hogy a német kormány nem  
fogja túrni a zavargásokat.

Ha ez is olyan igaz, mint a mondat  
első fele, akkor a németországi zsidóságra  
szomorú napok várnak még.

De ha az admirális ur csak a jövőre  
ígért volna, akkor sem hinnék neki. Hi-  
szén a zsidóság olyan sok ígéretet ka-  
pott. Ha ennek a sok ígéretnek csak egy  
ezredrésze vált volna valóra, most vala-  
mennyien paradicsomi sorsban élnének.

Egyelőre azonban még az admirális  
ígér, Hitler vigan uszít tovább a zsidók  
ellen.

## Egy józan hang

Végre, gondolná az ember, egy józan  
hang is hallatszik Németországból!

Berlinben megjelenik a Berliner Ta-  
geblatt, amely a Mosse-Lachmann érde-  
keltséghez tartozott. Hitler előtt a legol-  
vasottabb, progresszív újságok egyike, a  
kitűnő Teodor Wolf irányította a politi-  
káját. Alfred Kerr írt művészetéről és a  
legjobb német írók és publicisták írtak  
bele.

Öröm volt néha, szellemi felgyűlés a  
Berliner Tageblattot olvasni. Nagy pers-  
pektívákat nyitott meg egy-egy cikke és  
az ember jólesően állapíthatja meg: Eu-  
rópa közepén egy gazdasági nyomorúság-  
ban is kiváltságos nép él, amely a jövő  
tempóját fogja diktálni.

Pár hónapja azonban a Berliner Ta-  
geblatt, terror nyomása alatt kampószeres-  
tetett lett. Azóta a szűk látókör, a félelem  
és egy kétségbeesett bizonytalanság jel-  
lemzi a cikkeit.

Emélfogva a lapot negyedannyian  
nem olvassák, mint azelőtt.

Ezen változtatni kell.

Elvélve azokat a kampószereseket,  
akik Hitler óta a lapnál dolgoznak, nem  
lehet kitenni annak, hogy a lap megbuk-  
jék.

A Berliner Tageblatt tehát, nyilván  
hitleri hozzájárulással, zsidóbarát cikke-  
ket is közöl. Pünkösdi számában nagy-  
szabású ankétot ígért be a zsidókérdésről.  
Megerkezett a Berliner Tageblatt, de  
nincs köszönet benne. Nehány jelenték-  
telen hozzászóláson és egy asszimiláns  
rabbi cikkén kívül komoly írás nem je-  
lent meg a kérdésről.

Beküldött az ankétre egy Alfred Her-  
zog nevű író, aki magát esodálatosképpen  
nemzeti szociálistának vallja, is egy cik-  
ket, amit azonban nem közölt le a Ta-  
geblatt és így a cikk Ausztriában jelent  
meg. Érdemes belőle néhány szemelvényt  
közvetíteni:

„Azt beszélnek — írja — hogy azelőtt  
zsidó kormányok intézték Németország  
sorsát. A háború utáni Németországnak  
121 minisztere volt, ezek között hat zsidó.  
A weimari alkotmányt nem zsidók csinál-  
ták. Abban a gyűlekezetben negyvenkét  
német nemzeti, huszonkét néppárti, kí-  
lencven centrupárti, hetvenöt német  
demokrata, százhatvanöt szociáldemokra-  
ta, huszonkét független szociálista és más  
pártállású képviselő volt együtt, négy-  
százhuszonhárom. Akik közül mindössze  
tizenkettő volt zsidó. Ez tehát a zsidó-  
uralom!”

## A német népszövetségi liga vezetője kijelentette, hogy Németország nem fogja túrni az antiszemita kilengéseket

**Magyarország kilépett az Unióból, mert az Unió el-  
utasító álláspontra helyezkedett a kisebbségi  
iskolák ügyében**

*GENE, június 6. Montreauxben folyik a népszövetségi ligák uniójának kongresszusa Schnee admirális, a német népszövetségi liga képviselőjében bejelentette, hogy a birodalmi kormány nem azonosítja magát a felelőtlen zsidóüldözésekkel. Ha voltak kilengések — mondotta az admirális — azokat átmeneti jellegűeknek kell tekinteni. Fel van jogosítva arra, hogy a birodalmi kormány nevében kijelentsen, hogy ezentul nem fogják túrni a birodalom területén az antiszemita kilengéseket.*

*A kongresszus ezután a kisebbségi magyar iskolák ügyében elutasító álláspontra helyezkedett, mire Pejár Gyula magyarországi főmegbízott bejelentette, hogy a magyar delegáció nem fog továbbra is tagja maradni az uniónak. A bejelentés nagy feltűnést keltett. Eddig még nem fordult elő, hogy valamelyik ország ligája kilépett volna az unióból.*

## Olaszország garantálta Ausztria kölcsönét, mert Ausztria lemondott az Anschlussról

**Dollfuss Rómában aláírta a Szentszék és Ausztria közötti  
konkordátumot**

*Gitta del Vaticane, június 6. A Vatikán kongregációs termében Pacelli pápai bíboros államtitkár és Dollfuss osztrák szövetségi kancellár aláírták a Szentszék és Ausztria között kötött konkordátumot.*

*Dollfuss szövetségi kancellár Rómában garanciát kapott abban az irányban, hogy Ausztria százmillió sillinges nemzetközi kölcsönének olasz tránszát már közelebről kibocsátják Olaszországban.*

*London, június 6. A Times szerint Olaszország részvétele Ausztria nemzetközi kölcsönében azt jelenti, hogy Dollfuss nem tér el Mussolininak Ausztria jövője felőli elgondolásaitól s hogy az olasz kormányelnök támogatja Ausztria önállóságának megőrzésére irányuló politikát.*

*Bécs, június 6. Julius elsejével viz-*

„Azt mondják, a zsidók a háboruban bujkáltak. A sok hősi halott, a sok kitűnő tétel, a sok rokkant egészen mást bizonyít. En magam, aki repülőtiszt voltam, számos zsidó bajtársról tudok, a sok közül csak egyet említek meg, Paul Spiegelt, aki hatvankét éves volt, amikor önként jelentkezett Chemnitzben szolgálat-tételre. 84.352 zsidó vett részt a németek oldalán a háboruban. Ezek közül tizezren önként jelentkeztek. Hetvenyolc száze-  
léka volt kint a fronton, tizenkét száze-  
léka hősihalált halt. Körülbelül harminc  
ezret tüntettek ki és kétezerhuszonkettőt  
léptettek elő tiszté. Kérdelem ezek után,  
vajjon a német zsidók teljesítették-e ha-  
zájukkal szemben kötelességüket?”

„Az antiszemita Hammer kiadóéig  
könyvet hozott ki, amelyben Goethét a  
zsidók ellenségének tünteti fel. És idézetet  
közöl a költőnek „Jahrmart in Plun-  
dersweilern” című munkájából. Az idézet  
így hangzik:

„szállítják a szövetségi hadseregben a  
régie csillagos rangjelzést.

Az erre vonatkozó rendelet a hét fo-  
lyamán fog megjelenni.

*Bécs, június 6. A hatóságok szigo-  
ruan kezelik a vizumügyeket csak ab-  
ban az esetben adnak vizumot Német-  
országba, ha a kérvényező beigazolja,  
hogy haláleset, vagy súlyos betegség  
miatt akar kiutazni.*

## Manchesterben 1800 ember ájult el a hőség miatt

*London, június 6. Pünkösdi hétfőjén  
kánikulai meleg volt Manchesterben. A  
tradicionalis körmeneten 1800 ember ájult  
el a hőségtől. Többeket közülük kórházba  
kellett szállítani.*

„Der Jude liebt das Geld und förehtet  
die Gefahr,  
Er weiss mit leichter Müü' und ohne  
viel zu wagen,  
Durch Handel und durch Zins Geld  
aus dem Land zu tragen“

Mennyire elfogult az, aki a zsidók el-  
len használja ki ezt a goethei verset, a  
mikor a folytatását elhallgatja:

Tessék a folytatás:  
„Ich weiss, das nur zu gut, mein  
Freund, ich bin nicht blind,  
Doch das tun andre mehr, die unbe-  
schnitten sind“.

Józan szavak, Annyira kijózanítóak,  
hogy németországi lapban még mindig  
nem engedik leköszölni. Együttal élénk  
jele annak, hogy a tisztultabb gondolko-  
dásnak már kimerészkednek a nyilvános-  
ság napos tájékára.

Ha ugyan nem is a német birodalom  
területén.

## VILAG TÜKRE

### Vissza a cserekereske- delemhez

1785 december 3-án a The Grand Turk  
nevű gőzös, kifutott Salem kikötőjéből az  
Indiai Óceán felé, hogy eljusson Mauri-  
cius szigetére. A hajórakomány állott:  
tiz barrel kátrányból, negyvenkilenc zsák  
newyorki vajból, négyszáznyolcvanhárom  
vasrudból, hét hordó szalonnából és son-  
kából, husz láda edényből és tizenöt de-  
mijon legfinomabb amerikai rumból. A  
Jóreménység fokán a hajó az utat meg-  
szakította, hogy a készlet egy részét le-  
adja és hogy becseréljen néhány tétel  
nyersbort. „Mauriciusban — így mondta a  
kapitány — száználmasan kicsiny volt a  
kereslet a mi készletünk iránt. Elhatáro-  
tam, hogy itt kávé és cukrot fogok be-  
rakni, hogy Kanton számára legyen mit  
eladnom”. Itt megint tearakományt vet-  
tek a fedélzetre és pedig Salem kikötője  
számára. Egy korabeli dokumentum jelen-  
tése szerint „az ur rendkívül hasznosított  
volt és a befektetett tőkének a kétszere-  
sét jövedelmezte”. Ilyen vállalkozásba ma  
minden exportkereskedő szívesen inveszt-  
álna a pénzé.

A nemzetközi pénzügyrendszer összeomlá-  
sának egész nagyságát csak úgy mérhet-  
jük fel, ha szemelgett tartjuk, hogy egy  
rövid év alatt harminchét ország adta  
fel az aranyvalutát és tizenhárom más  
ország törvényes rendelkezéseket bocsá-  
tott ki, amelyeknek gyakorlati célja,  
hogy a külföldi adósságokra moratóriumot  
léptessen életbe. A legújabb tenden-  
ciák odairányulnak, hogy a magánkeres-  
kedelmi adósságok számára is moratóriumot  
adjanak. Három állam már be is ve-  
zetett ilyenfajta moratóriumot. Az orszá-  
gok kormányai rengeteg fantáziával és  
éleselméjűséggel módosításokat találtak ki,  
hogy elhárítsák önmagukkal azt, hogy  
ezzel helyzetükön segítenek. Az éjfajta  
rendszerbályok ma a legkülönbözőbb for-  
mákat öltik. Ilyenek az aranykivitelj til-  
lom, az aranystandard megszüntetése, az  
állami, vagy jegybank devizamopolja,  
a devizaforgalom drasztikus korlátozása,  
kényszerkurzusok megállapítása, mora-  
tórrium a külföldi valutában fizetendő  
kereskedelmi adósságokra, a létező  
devizakészletek felosztása, terminusra  
és meghatározott cégek számára kiállított  
beviteli engedélyek bizonyos árukra, ha-  
zai termékek kényszerűvétele a behozott  
áruk ellenértékében, külföldi adósságok  
kiegyenlítése zárolt bankszámlákra, stb.

Az ilyen rendszabályok túlzott alkál-  
mazása a legnegatívabb eredményeket  
érlelte. Ezek az utolsó három évben nem-  
csak teljesen dezorganizálták a külkeres-  
kedelmet, hanem ezenfelül az egész ma-  
gánkereskedelmet is veszedelembé sodor-  
ták. Mert a kivitelnek, behozatalnak és  
pénzforgalomnak ezek az ellenőrző rend-  
szabályai végeredményében a külkereske-  
delmet átviszik a magánvállalkozásból  
az állam kezébe.

De túl mindezen, ma az ellenőrzési  
rendszabályoknak szinte az a látszatuk,  
mintha azért eszelték volna ki őket, hogy  
a világot előkészítsék a cserekereske-  
delemre. Nyilvánvaló, hogy az államnak a  
külkereskedelemre gyakorolt és egyre nő  
vekedő ellenőrzése nemcsak lehetővé, ha-  
nem szükségessé is teszi a közvetlen áru  
csereit.

Számos nemzet mutat ma már nagy  
hajlandóságot a cserekereskedelemre való  
átterésre. Legaktívabb ebben az irányban  
Németország. 1932 áprilisában a brémai  
kereskedelmi kamara vezetésével Nemzet  
közi Áruklearing Társulat alakult. Száz  
német cég alapította a társulatot, köztől-  
tük olyan világhírű vállalkozások, mint a  
milyen a Norddeutscher Lloyd és a Nord  
deutsche Kreditbank. A társulat célja,  
hogy kezesként és közvetítőként dolgoz-  
zon azok érdekében, akik az árucserében  
résztvesznek. A társulat vállalta még azt  
is, hogy új vevőket és piacokat fog sze-  
rezní.

Berlinben társulat alakult a német-tör-  
ök kereskedelem csere utján való elő-  
mozdítására. Ebben a társulatban részt-

vesznek olyan cégek, mint amilyen Krupp és Siemens. 1932 júniusában a kölni kereskedelmi kamara árukereskedelmi vállalatot létesített a cserekereskedelemben.

Svájceban a Niedecker et Comp. párizsi cég megalakította az International Commodities Trading Companyt, azzal az céllal, hogy elősegítse a cserekereskedelmet.

Lengyelországban „Polskie Tow Hand-lue Konpescacyinego” címmel közkereseti vállalat létesült, amely úgy az állam, mint magánosok számára áruszerüzleteket bonyolít le. Jellemző ennek a vállalkozásnak működésére, hogy egy nagyobb tétel kávévett át Braziliától, amelynek hatvanezer tonna vasúti vágányt szállít.

Az amerikai nagyiparosok exportorszo vetsege áruszerüzletét szervezték a Szovjetországgal való kereskedelem előmozdítására. Minthogy azonban nem sikerült olyan alapon megállapodni amely a feleket kielégíthette volna, ezt a tervet egyelőre eljuttették. Az United States Farm Board, mint magánosere tranzakciós vállalat amerikai búzát cserél ki brazil kávéra.

Anglia harmincezer tonna szén cserél ki svéd tüzelőfára és finn szarvasmarhára. Nagybritánia, Svédország, Norvégia és Dánia kormányai között árukereskedésre vonatkozó tárgyalások folynak. Németország mezőgazdasági gépeket cserél ki dán szarvasmarhákra, jugoszláv mezőgazdasági termékekre és elektromossági anyagokra, továbbá gördülő anyagot szállít bulgár dohánnyért. A Rajna Westfalai Szénszindikátus 500 ezer tonna szént szállított Braziliába, ahonnan kávéval fizettek neki. Áprilisban a kairói Agrárbank és egy brémai cég szerződést kötött, amelynek értelmében a bank 20 ezer bála egyiptomi gyapot ellenében 50 ezer tonna német salétrom cserélődött ki. Jellemző ebből az esetben, hogy az említett német cég azelőtt mindig amerikai gyapotot vásárolt. Ennél a tipikus eseretnél Chile és az Egyesült Államok több mint egymillió dollárt veszítettek. Jellemző ez azoknak az országoknak a veszteségeit, melyek nem tudták hozzáigazodni az új helyzetekhez.

Októberben Csehszlovákia gépeket szállított dán és lengyel agrártermékek ellenében. Később ugyancsak gépeket cserélt ki 2 millió dollár értékben török dohánnyra. Egy magánvállalat az Alumínium Company of Canada orosz olajtól egymillió dollár értékű alumíniumterméket adott. Oroszország a kanadai kormánytól azt a javaslatot vette, hogy 100 ezer darab szarvasmarháért és 10 ezer tonna sürtet, továbbá bőrkéért fizetésképpen fogadjon el orosz olajt.

A Fiat autómobilársulat Turinban a szovjetkormánytól ajánlatot tett autómobilok szállítására buza ellenében. Spanyolország Oroszországból olajt vett fémárúért, Argentína gabonát küldött és ezért vasúti felszereléseket kapott. Mexikó olajt, hüvelyes veteményeket és kendert fog küldeni Spanyolországba, amelynek kormánya ennek ellenértékű hadihajókat fog adni. Az Egyesült Államokban sok millió polgár átment már a magánúton való cserekereskedelemben. Az ilyen módon kötött esereüzletek 300 millió dollárba becsülők. Mindezekből nyilvánvaló tehát, hogy a nemzetközi kereskedelemnek ez a tendenciája ki fog szélesedni és egyre általánosabbá válik.

Értékes szépirodalmi művek darabja 20 lej

- Szép Ernő: Lila akác 20 Lei
Farré: A tikárisasszony 20 Lei
Toudouze: Vulkanok ébresztője 20 Lei
Bedel: Jerome szerelme északon 20 Lei
Bennett: Mr. Prohack 20 Lei
Bennett: Hugo 20 Lei
Magre: A tigris titka 20 Lei
Fouchardière: Ha nagyjaink visszatérnek 20 Lei
Renard: A bacillusember 20 Lei

A temesvári cionista konferencia vitája az országépítés és az erdélyi cionizmus problémáiról

Éles kritika a vezetőség munkája ellen. Vermes Ernő válasza a kritikákra

Timisoara-Temesvár, június 6. (Az Uj Kelet tud.) Az a hatalmas érdeklődés, mely a vasárnap délelőtti improvizált megnyitási ülés iránt megnyilvánult, változatlanul kíséri a temesvári cionista konferencia plenáris üléseit is. A Zsidó Ligeum dísztermében lezajló üléseket a delegátusok közül nagyszámú közönség hallgatta végig, amely az egész zsidóság zsidóságával egyetemben a cionista konferencia hatása alatt áll.

Az ifjúság álláspontja

Az általános vita további során Kaszner Rezső (Kolozsvár) szólal fel. Rámutat az erdélyi cionista mozgalom jelenlegi helyzetére és bírálat tárgyává teszi a szövetség, illetve a KIB bizottság munkásságát. A nagy Palesztina-láz — mondotta — mely ma az egész ország-részben megnyilvánul, épp olyan veszedelmes és bajt jelent, mint amennyi lehetőséget a mozgalom megerősítése számára. Ez a nagy érdeklődés semmiesetre sem teveszthető össze a cionizmussal, mert nem meggyőződéssel és cionista tettekkésziséggel alapszik, hanem a palesztinai konjunktúra pillanatnyi lehetőségeire és előnyeire épít. A kivándorlás a legszigorubb ellenőrzést és szelekciót követel meg, hogy csak olyan elemek kerüljenek ki az épülő országba, akik megfelelnek a cionizmus és országépítés követelményeinek. A kolonizáció és a kivándorlás bázisa csak a szervezet chaluca-állíthaj lehet. Nekünk nem az egyéni, hanem a kollektív boldogulásra kell a főszerepet adnunk és a szervezet legfőbb gondját a hachszara és a világon kérdéseket kell kezelnie. Rámutat az ifjúsági nevelés és hiányosságaira és konstruktív politikát követel a szervezettől az országépítés és az ifjúsági nevelés terén.

Ráth Efraim (Nagyvárad) a zsidó vallás problémáját boncolgatja, majd rámutat arra, hogy ma, amikor a palesztinai országépítés az egész világ előtt komoly realitássá lett és a kezdet nehézségein is túljött, mindent el kell követni, hogy a zsidó vallási tradíciókat úgy az épülő országban, mint a galutban maradjon élve. Urán Jochak nagyváradi delegátus erős szelekciót követel a kivándorlás ellenőrzésénél.

Juszt Móse (Nagyvárad) a vallásos ifjúság nevében szólal fel. Bírálat a szövetség ifjúsági politikáját. Rosszaságát fejezi ki, hogy a KIB különbséget tesz az ifjúsági szervezetek között és egyes szervezeteket előnyben részesít a vallásos ifjúsággal szemben.

Strausz Béla Hanoar Hacioni nevében deklarációt olvas fel, majd külön is ismerteti ennek a szervezetnek eddigi tevékenységét.

Cionizmus és belpolitika

Danzig Hillél (Kolozsvár) szólal fel ezután. Rámutat arra, hogy a cionisták nagyrésze megelégedett a cionizmusról és a cionista kötelezettségekről a zsidó közélet és politika frontján. Az erdélyi cionizmus első éveiben Palesztina-centrikus beállítottsága mellett harcos kombattáns mozgalom volt az erdélyi zsidó közélet minden ágában is. Volt egy nemzeti lelkiismeret: a cionista közvélemény, melynek hangja, szava és ereje volt. Ma ez nincs. Elnémult ez a hang. A belpolitika és a cionizmus teljes elválasztásával a mozgalom elvesztette hűberegét a népi politika alakulásaira, viszont a Zs. N. Sz. politikai bizottságának megszüntetésével feloldották a cionistákat a cionista fegyverem alól a zsidó politika és közélet terén. A cionista fegyverem helyreállítását és egy, a cionista ideológiának és a nemzeti eszmének megfelelő magatartást követel a cionistáktól egy belpolitikában, mint a zsidó közélet többi ágában.

Dr. Molnár Gyula (Temesvár) teljes egészében magáévá teszi Danzig Hillél álláspontját és a maga részéről is súlyos hibának tartja, hogy a belpolitikát teljesen elválasztották a cionista szervezettől és a politika terén feloldották a cionistákat a cionista fegyverem alól.

Dr. Dénes László kolozsvári delegátus bírálat tárgyává teszi a temesvári vezetőség munkáját és azon véleményének ad kifejezést, hogy az állandóan hangoztatott takarékosági rendszerrel nem lehet olyan tempóban előbbrevinni a cionista mozgalmat, mint amilyen tempóval egyébként az országépítési munka diktál.

Dr. Fried Ábrahám (Máramarosziget) a következő szónok, Számos felszólalást — ugymond — hallottam eddig és mindegyik felszólaló a maga elgondolása szerint bírálja a vezetőség munkáját. Mindazon felszólalások azonban lokális jellegűek és főleg helyi vonatkozású kérdéseket ölelnek fel. Ennél szemben tekintetemet Palesztina felé irányítottam. Sajnos, nem hagyhatom szó nélkül azt, hogy az épülő országban már most kiéleződtek az osztályuradok és egyes munkásrétegek sok tekintetben járulnak hozzá az egyenlenség szításához. Élesen támadja a palesztinai szocialista munkásságot és különösen a Hasomér Hacairt, Sulyos vádakkal illeti a baloldalt, ami óriási vihart robbant ki. A delegátusok nagy része hevesen tiltakozik dr. Fried kijelentései ellen, míg a jobboldal, különösen a Mizrachi, éles kifakadásokkal és közbeküldésekkel erősíti meg az elhangzott vádakat.

Az első vihar

Dr. Nobel elnöknek csak percek múltán sikerül a rendet helyreállítani, majd dr. Fried kijelenti, hogy a kérdést csak azért érintette, mert a világ zsidóságának érdeke, hogy Palesztinában minden elmentet elhárítsanak és minden akadályt elhárítsanak a komoly konstruktív munka utjából.

Dr. Weisz Fülöp: Mint mizrachista szükségesnek tartom észlegetni, hogy én is ugyanúgy láttam Palesztinában a munkásproblémát, ahogy azt dr. Marton előadta.

Vermes Ernő válasza az általános vitára

Ezután általános figyelem közepette Vermes Ernő, a Szövetség elnöke reflektál az egyes felszólalásokra.

— Az egyes szónokok — mondja — élesen bírálták a Szövetség vezetőségének múltévi tevékenységét. Nincsenek megelégedve a munkával és többet, sokkal többet kívánnak. Ebben a tekintetben teljesen egyetértek a felszólalókkal. Valóban, keveset tettünk a cionizmusért és a palesztinai országépítésért. De engedjék meg nekem, a delegátusok, akik bírálat tárgyává tették a központi munkáját, hogy a Szövetség nevében kijelentsem, hogy mi sem voltunk minden tekintetben megelégedve a csoportok munkájával. Mi is többet vártunk el csoportjainktól és ha ezuttal nem tudunk egy számszerű teljesítményről beszámolni, hibásak ebben a csoportok is annyira, mint a központi vezetőség.

Sajnálattal kell észlegetnem, hogy a csoportok az elmúlt konferenciális esztendőben semmilyen támogatásban nem részesítették a központot. A vásárhelyi konferenciának valóban volt egy olyan határozata, mely szerint záros határidőn belül reorganizálni kell az összes helyi csoportokat. A központ a maga részéről el is követelt mindent ebben a tekintetben, ám sok helyre nem küldhette ki megbízott jait egyedül azért, mert erre a célra, a csoportok látogatására, semmilyen alap nem állott a Szövetség rendelkezésére. Sokan minden baj okát a főtítkári állás beneműltetésében látják. Ez igen szomorú fényt vet az erdélyi cionizmusra, mert lehetetlen, hogy egy szervezeti titkár létezése vagy nemlétezése döntse el ennek az országépítésnek a mozgalmát.

De nem itt van a baj, — folytatja beszédét — nem a titkár dönti el az erdélyi cionista élet sorsát. A helyi csoportoknak fokozottabb mértékben kell dolgozniuk és azok a csoportok, melyek intenzív munkát fejtenek ki, tartsák feladatuknak, hogy a passzív, nem dolgozó csoportokba új életet, cionista hitet öntsenek. Az alapokkal kapcsolatban egyesek a Központ terhére írják, hogy az utóbbi esztendőben a Keren Hajeszod jegyzések csökkentek. Ez nem áll, mert épp a temesvári példa bizonyítja, hogy míg a gazdasági viszonyok nem romlottak le a mai szomorú nivóra, Temesvár is sokkal nagyobb összegeket tudott a Keren Hajeszodnak előteremteni, mint ma. Sajnos, ezeket a gazdasági szempontokat nagyon is figyelembe kell venni és csak ezeknek szemellett tartásával szabad és lehet reális mérleget felállítani.

A chachszara problémája állandóan foglalkoztatja a Szövetség vezetőit. De

Dr. Marton Ernő beszéde

Ezután dr. Marton Ernő emelkedik szószékére. Hangsúlyozza, hogy éles differenciák választják el a Hasomér Hacairtól, mégis kötelességének tartja, hogy palesztinai látogatása során nyert tapasztalatai alapján védelemben vegye ezt a szervezettel az ellene emelt méltatlan és igaztalan vádakkal szemben. Rámutat a zsidó munkásság konstruktív építőmunkájára és hangsúlyozza, hogy ez az öntudatos munkásság a zsidó országépítés, a nemzeti munka és a nemzeti kultúra legdobraadóbb hordozója. Kétféle szocializmus van Palesztinában. A mindennapi élet szocializmusa, amely természetesen megnyilvánulása a palesztinai munkásságnak, amely jogosan követel a maga számára egy olyan életstandardot, amelyet munkája és hivatása révén megérdemel. A szélsőséges jelszó szocializmusa ellen azonban — amely ma még elenyésző kisebbséget képez — harcolnunk kell. Tartózkodnunk kell azonban olyan vádaktól és vágalmaktól, melyek alapból érik a zsidó munkásságot. (Hosszanartó taps.)

Dr. Weisz Fülöp: Mint mizrachista szükségesnek tartom észlegetni, hogy én is ugyanúgy láttam Palesztinában a munkásproblémát, ahogy azt dr. Marton előadta.

Weisz dr. szavaira hatalmas tapsvihart zúdít a delegátusok sorából.

itt sem lehet azonnal bevezetni egy kész hibátlan rendszert, mely minden tekintetben kielégítő legyen. Ujonek vagyunk ezen a téren és még meg kell küzdjünk a kezdet nehézségeivel. Természetesen, a Szövetség, de különösen a Palesztinai Hivatal mindent el fog követni a jövőben hogy csakis olyan elemek kerüljenek ki a Szövetség certifikátaival, akik komolyan felkészültek erre a munkára és az országépítésbe zavartalanul és zökkenő nélkül tudnak beleilleszkedni. De ne követeljenek a Szövetségtől lehetetlen dolgokat, ne akarják azt, hogy minden chachszara telep büdzséjét a Szövetség fedezze és minden chalucaot egyénileg is támogassa a központ.

— Ma már eljutottunk odáig, hogy a Palesztinába való emigráció nem kockázatos dolog és aki kimegy Erec Jiszráelbe a lelkesedésén kívül kalkulációba veszi az ottani megélhetési lehetőségeket is. Palesztina ma egy virágzó ország és ezért a kivándorlók elve számoljanak azzal, hogy a kitelepülésre szükséges pénzt ők maguk kell hogy előteremtsék. De azon is tud vagyunk, hogy Palesztina számára embereket toborozunk. A cionizmus és Erec Jiszráel ma egy kézzelfogható realitás, amely a kivándorlóktól ma már nem kér áldozatot, hanem szabadságot és biztos megélhetést ad.

Az elnöki beszéd után Fischer Lipót (Kolozsvár) szólal fel.

— Véleményem szerint — mondotta — erre a konferenciára senki sem azért jött el, hogy itt ellentéteket szítson. Csupán vélemény és felfogásbeli különbségek merültek fel a vita hevében, melyeket azonban nagyon könnyű a megegyezés medrébe leveletni.

A cionista konferenciával egyidejűleg tartotta meg évi konferenciáját az erdélyi Wizo is, melyről lapunk „Zsidó asszony” című mellékletében fogunk részletesen beszámolni. Az Aviva-Barisszia Vaad Hacionimot tartott a konferenciával egyidejűleg, amelyen a szervezet új alapszabálytervezetét tárgyalták meg. Az Aviva-Barisszia egyébként 42 tagú delegációval vett részt a cionista konferencián Kaszner Rezső rosrison vezetésével. Részletes tudósításunk folytatása a holnapi számunkban.

Szederkényi Anna: Felszabadultak a kitűnő író és ma asszonyának és vezető korunknak legizibb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Köröskörül zöld dombok, csucsa és a he és szelid Jezreel. Olyan szög ez a hirmel, csucsa és korsüveg, am san áll őrt a egymásba k csucsa és es gerincük, m sikkföldbe. A lyos halom e gas kup. Mi a földre tette s ott felejtet. Hajnal van kék, mint a log a tiszta ga, színes sz hegyeken tul homok, de it a hegyek tov amerre a nyok, virágó kaliptus és mintha egy kockákat szó

Huszonhá ember vert Fialatok és a szürke m tak addig il Jöttek, hogy penheimer, h a völgykatla jemet első 35 pitották Mer viát, virágza területen. Megalapito Persze ezt könnyű papi vizit, miközbe suk.

Százhuszon gyerek. Köh lyik negyve Két traktor, kultivátor. E ti állomás a Vizvezeték, uti sinek, m huszonhárom szölvé ebbe. A viztoron messze. A s ta Kfar Jeh Alfa. Tele t Ma huszonh Nurisnak hi ga volt a d a homoktól, egy nagy zá kább pocsoly lete, telistel kor alapítot vasut se ut, csak moesár

Es több n via egyedül dások közep ru után vas nyöskörül a az egész E namot egy dokat kapo az egész E emberekkel, százaléka a műves. Ugy tinát, hogy láljon.

De ha a tosítia a z munkát tal

Ju Schw felnöttekné köser ellá

## Két hét az épülő országban

## Az Émek Jezreel

Jezreel völgye, május hó. Köröskörül hegyek, északon a galili zöld dombok, délen Samaria komor eszesai és a lapos Gilboa, közepén enyhe és szelid völgykatlan. Ez az Émek Jezreel. Olyan mint egy nagy háromszög ez a híres síkság. Alapja a Karmel, csúcsa a Tábor, ez a furcsa cukorsüveg, amely egyedül és magányosan áll őrt a síkságon. Más hegyek egymásba kapaszkodnak, völgyről csúcsra és csúcsról völgybe hajlik a gerincük, míg szeliden belevesznek a síkföldbe. A Tábor egy darab szabályos halom egyedül. Ötszáz méter magas kup. Mintha valamikor egy óriás a földre tette volna roppant kucsmáját s ott felejtette volna.

Hajnál van, csönd van. Az ég oly kék, mint a tenger. Az Émek ugy csillog a tiszta napfényben, mint egy drága, színes szőnyeg. Déle a samariai hegyeken tul kezdődik a halottsárga homok, de itt mindenütt zöld a föld és a hegyek tövében és a dombok oldalán, amerre a szem ellát házak, viztoronyok, virágos kertek, buzatáblák, eu. kalipthus és cipruserdők, zsidó telepek mintha egy játékos kéz színes építő-kockákat szórt volna szerteszét.

## A halott völgy életrekel

Huszonhárom évvel ezelőtt hetven ember vert tanyát a mocsarak között. Fialatok és erősek. Rövidnadrágban és szürke munkáingben. Sohasem látta addig ilyen embereket erre felé. Jötték, hogy valóra váltsák Franz Oppenheimer, heidelbergi tanár tervét és a völgykatlan keleti felén a Keren Kajemet első 3500 dunam földjén megalapították Merchaviát, az első zsidó kollektív gazdaságot az elpusztult Émek területén.

Megalapították Merchaviát. Persze ezt így könnyű leírni. És könnyű papírra vetni a mai Merchaviát, miközben sárga homokját taposjuk.

Százhuszonöt ember. Harminchét gyerek. Kőházak. Száz, tehát. (néme. lyik negyven liter tejet ad naponta). Két traktor. Két kombain gép. Egy kultivátor. Egy mezőgazdasági kísérleti állomás kémiai laboratóriummal. Vízvezeték, villany. A telep előtt vasúti sínek, mögötte országút...

Ez a mai Merchavia. De micsoda huszonhárom esztendő van beleygőm. szölvé ebbe a néhány szóba!

A viztorony mellől ellátni messze messze. A szemközti domb is zöld. rajta Kfar Jeheszkal, Ein Harod és Beth Alfa. Tele traktorokkal és tehennel. Ma huszonhárom évvel ezelőtt még Nurisnak hívták az egész dombot. Sarga volt a domb és az egész környék a homoktól, csak közepén csillogott egy nagy zöld folt, egy tóí vagy inkább pocsolya, a Gideon forrás árterülete, telisteli mérges miazmákkal. Akkor alapították Merchaviát, amikor se vasut se ut, se villany, se víz nem volt csak mocsár és homok.

## Uj módszerek, új emberek

És több mint tíz évig állt Merchavia egyedül a dombon. Malária és tífusok közepette 10 éven át Csak a háboru után vásárolta fel a földeket környöskörül a Keren Kajemet. Majdnem az egész Émeket. Százötvenhátezer dunamot egy tagban. Merchavia szomszédokat kapott. Lassanként benépesült az egész Émek. Uj metódussal és új emberekkel. Minden országban 70-80 százaléka a lakosságnak munkás földműves. Ugy kellett hát építeni Palesztinát, hogy ez a 80 százalék helyet találjon.

De ha a föld magántulajdon, ki biztosítja a zsidó munkást, hogy azon munkát talál?

Hát ez az az Émek, amely Judeának magtára volt egykoron. Itt esett el Saul, itt harcolt Gideon és erre jártak keltek a makkabeusok. De nemcsak harci szekerek dübörögtek keresztül ezen a síkságon, a békés tevékaravánok is erre húzták át. Nagy, széles országút volt az Émek, az akkori síkságot hidalta át a Jordán völgyével és a Földközi tengertől a Tigrisig és az Eufratesig erre vezetett a dus kincsekkel megrakott tevékaravánok útja.

Aztán egyszerre csend lett. A rómaiak végigseperték a Jezreel völgyét, a forrásokkal senkisémet törődött, döglétes mocsarak támadtak mindenütt. Körülöttük mocsárház és malária. Meszszire kerülte el a völgyet ember és állat, csak egy-egy beduintörzs nyargalászott rajta keresztül, ha legelőt keresett a juhainak.

Most újra nagy a forgalom erre. Fényes, fekete aszfaltú cikkázik rajta keresztül, hajnaltól estig szakadatlanul járvák az aszfaltot az autók és a szekerek és itt futnak át a haifa-damasz kuszi vasut sínei.

Hogyan kelt életre ez a halott völgy?

Ott vannak a tengerparti régi kolóniák. Petak Tikva, Zichron Jákob, Ness Ziona. Ötven éves telepek. Az első pionirjai tele voltak lelkesedéssel. Rengeteg szenvedtek és emberfeletti áldozatokat hoztak az országépítésért és most mégis sok arab munkással dolgoznak, ahelyett, hogy az új bevándorlókat vennék.

Miért? Nem ők a hibások, hanem a telepítési rendszer.

Egy chatue a jelenlétükkel megkérdezte egy petaktikvai narancsosgazda lányát:

— Miért dolgoztat az apád arabokkal?

— Vona csak *neked* narancsüidet, majd meglátnám, mit tennél — felelte a lány, jelölve annak, hogy nem az ember, hanem a föld szabja meg a maga törvényeit.

Ez ellen jelentett forradalmat a Keren Kajemet. Hogy a visszaváltott föld magántulajdon helyett a zsidó nemzet közös tulajdona legyen. Mert nem lehet a kolonizációt a földesgazda idealizmusára bízni. Bár megvan az is. De az idealizmus megtörhetik azon, hogy az arab nyole, a zsidó munkás husz piasztért dolgozik.

Az Émekben minden föld a Keren Kajemeté, a zsidó nemzeté. Biztosítva volt hát, hogy a zsidó munka és a zsidó munkás megtalálja rajta a helyét. Két feltétellel lehetett rajta letelepedni. Hogy soha el nem lehet idegeníteni és bér munkással nem lehet rajta dolgoztatni.

Igy keletkeztek az új émeki kolóniák. A Nemzeti Alap e két feltétel között minden új szociális képletet elismert, amelyet a telepesek közös akarata teremtett meg. Az első években rengeteg fajtája kelt életre az új szociális formáknak. Három rendszer forrott ki és maradt mai napig életben: a kvuca, a kibuc és a mosav ovdim, amely a két első teljesen kollektív gazdálkodással szemben, minden telepesnek egyéni parcellát és egyéni lakóházat nyújt, a mezőgazdasági gépek közösen és szövetkezeti alapon szerzik be szükségleteiket és adják el termésüket.

## Az Émek szimfóniája

Európa keleti felén, a gettósíkatórok penészből, bizonytalan és gyöngye szerelem csirázott ki. Sövérgő vágy, a tiszta levegőért, a tágas mezőkért, a szabad és igazságos életért és a munkáért. A szegényes völgykatlan három oldalán egy-

szerre tódultak be az önkéntes munkahadseregek. Tanítómasterük lett a fűszál, amely az ő karjaikkal kiszárított mocsarak helyén serkent, a fa, amit ültettek és ami a szemük láttára eresztett ágat, leveleket, a virág, a madár, a forrás és a napfény. A munka és az életnek új szabad formája egészségesre gyurta át az izmokat és a lelkeket.

Ez az Émek Jezreel szimfóniája. A munka és az ember himnusza, az országépítés robusztus melodiája, amelynek üteme és dallama szétáradt az egész országban, akkordjai végigszánguldottak az egész világon és visszhangra csendültek a zsidó szívekben.

Buzába és traktorokba öntött éposznak a strófáin szánguld most keresztül az autó. Ime ez Nahalal. A körben épített falu. Közepén a közös épületekkel. Mosav Ovdim, szövetkezeti alapon dolgozó egyéni gazdaság. Szabályos, óriási kör kerületén hetvenöt csinos ház. Hetvenöt család. Az egész falu kint dolgozik a mezőn, de nincs bezárt lakás. Tárva-nyitva minden ajtó. Ha vándor jön bemehet. Ehet, ihat és ha fáradt lepihenhet, senki sem szól érte. Mióta a falu fennáll senkinek sem volt még dolga bírósággal. Ha valami baj volt elintézte a Vaad, a falu tanácsa.

Virágos és veteményes kert közepében egyforma csinos házak, oldalt emeletes egészen sima, modern épület, mintha egy berlini villanegyedből vágták volna ki. A két sor egyforma házat, széles és hosszú földszintes épület szegélyezi. Ilyen egy kibuc az Émekben. Az emeletes villa a gyerekház. A földszintes hosszú épület a Hadar Ochel, a közös ebédlő. Ez a gyerekház egyetlen kibucból sem hiányzik. Ein Harodban, ahol négyszáz felnőtt és százhetven gyermek él, kettő van egymással szemben.

A kezdő kibucokban még sátrakban és barakokban laknak a felnőttek, de emeletes kőházat emelnek a gyermekeknek. Magukra négy-öt piasztért költenek egy

## Select Muzgó

## A revü szökeje

Főszerepekben:

Billie Dove és Marion Davies

Pénteki kezdettel:

## Conrad Veidt

A Németországból kiutasított világ-hírű művész legújabb filmje:

## Az utolsó út

Scherriff angol író közismert nagyszerű pacifista színdarabja nyomán.

nap, a gyermekekre négyszer-ötször annyit.

Ugy néz ki egy ilyen gyerekház, mint egy meseország. Külön laknak és külön élnek az óvodások és külön az iskolások. Mesebeli tiszta ágyacsok, parányi fürdőszobák egy halom apró tussal, apró kis polcokkal, fogkefével, szappannal és törülközővel, miniatűr konyhával, csöppnyi közös ebédlővel és tágas, széles játékszobákkal, amelyek telisteli vannak céltudatos, újrandszerű játékokkal, ahol a parányi gyermek lépésről-lépésre a munka és élet új fogalmaival ismerkedik meg. Már az óvodás gyermek belenő a munkába és a természetbe. Rendbe tartja a szobákat és a holmikait. Plasztikonból virágokat, fákat gyur és munkaszámokat, amiket magakörül lát. És belenő a közösségi életbe, megtanulja, hogy semmisen az övé, hanem minden a mindenké.

A turista csak áll, áll, szótlamul és elfogodott esendben az émeki gyerekházak küszöbén, amelynek szobáiból feléje bólint a jövő. Ugy nézi ezeket a domb tetején épült gyerekházakat mint a sivatagok piramisait. Az időnek az emlékoszlopai ezek is. Csak nem a multat, a jövőt mintázzák. Gyermek kacagásból öntött határkövei egy új kor szaknak. Amikor az ősk földjéből, az unokák országa lett.

Jámbor Ferenc

## Magyar Színház

Csütörtök d. u. 6-kor:

Dayka Margittal

## Harapós férj

Csütörtök este 9-kor:

## Jó házból való urilány

Dayka Margit bucsufellépése.

Mérsékelt helyárrakkal!

## Brailában a vasgárdisták szétverték Argetoianu gyűlését

Bucuresti-Bukarest, június 6. Tegnap Argetoianu pártja, az Uniunea Agrara gyűlést hívott össze Brailába. Az összejövetelre Bukarestből a párt néhány vezető egyénisége is leutazott. A gyűlés javában folyt, amikor az egyik szónok beszéde közben a gyűlésteremben megjelent vasgárdisták csoportja lármázni kezdett.

Heves összeszólalkozás, majd verekedés kezdődött botokkal és székekkel. Többen megsebesültek közöttük a bukaresti kiküldöttek is. A kivonult rendőrség tiz vasgárdistát letartóztatott. Braila uccáin megerősített őrszolgák cirkálnak, mert a lakosság hangulata az események miatt még nem csillapodott le.

## Hélet előtt a bélyeghamisítási bűnpör

Elhangzottak a perbeszédék a kolozsvári bélyeghamisítási panamában

Cluj-Kolozsvár, június 6. (Az Uj Kelet tud.) A bélyegpanama tárgyalásán kedden délelőtt folytatta a törvényszék Linzmayer-Váleanu tanácsa. Dr. Ciugudeanu Marius tartott herjedelmes vádbeszédet, melyben elsősorban arra a morális fertőző mutatót rá, ami ennek az ügynek szomorú jellegét ad. Elsősorban Stern Albert személyével foglalkozik, akire a leg súlyosabb büntetést kéri. Sorra foglalkozik ezután a per összes szereplőivel és mindegyikük elítélését kéri.

Az ügyész vádbeszéde az egész délelőtt folyamán tartott. Délután kezdtek meg a védőbeszédet, amelyek az esti órákig tartottak.

Június 22-ikén nyílik meg Püspökgyógyfürdőn a

## Schwartz-féle orth. kóser penslo

felnőtteknek és gyermekeknek (felügyelettel). Lakás, fürdő és elsőrendű orth. kóser ellátás. Felnőtteknek 120 lej. Erdeklődni: Schwartz Menyhértné leányintézetben, Oradea.

## EGYESÜLETI ÉLET

### A Zsidó Kórház-egyesület közgyűlése

Hétfőn délelőtt tartotta meg a tagok élénk érdeklődése mellett a kolozsvári Zsidó Kórházegyesület évi közgyűlését. A gyűlésen a dr. Sebestyén József által előterjesztett elnöki jelentés tulajdonképpen egy széleskörű munkálkodásról szóló beszámoló volt. A jelentés konstata, hogy a kórház által kitűzött célok morális tekintetben mindenképpen megvalósultak, amennyiben a múlt év folyamán is a betegek száma emelkedett, nagyrésztük másvallású, más vidékről való és igen jelentékeny számban és ápolási napokkal szerepelnek az ingyen betegek, nem is szólva az igen nagyrésztük ingyenes orvosi munkáról. Ezzel szemben az egyesület anyagi helyzete sok kívánnivalót hagy hátra, mert a támogatók nagy része az erdélyi zsidóságon az utolsó két éven át végigseperő anyagi csapások folytán támogatottá vált. Ennek ellenére a jelentés még sem pesszimistikus, mert még ebben a nehéz évben is igen szép összegű adományok folytak be, amelyek segítségével legalább a legnehezebb kéréseket meg lehetett oldani. Hogy azonban a kórház fokozott igényeknek megfelelően, mindenképpen a fokozott támogatására van szüksége és elvárja Erdély zsidóságától, hogy mindenki megtegye a kötelességét. A kórházi bélévágások, a vidéki nőegyletek fagyaldélutánjainak a sikere erre enged következtetni és ezért bizalommal néz a jövőbe.

Dr. Fenichel Mór ig.-főorvos, aki az elnök előadását saját adataival egészítette ki, különösen az orvosi kar nagy morális emlékszik meg, amely a kórház morális bázisát képezi és ennek a bázisnak az alapján igényelheti a Kórházegyesület, hogy munkájában és ezután elkötelezésekben támogatva legyen, mert a kórház csak oly mértékben gyakorolhat jótékonyt, amennyire azt neki lehetővé teszik. Bejelenté, hogy a vezetőség a minden oldalról hangzottatott kívánásoknak eleget tenni óhajt, amikor az összes helyben, sőt vidéki zsidó orvosokat a kórház kebelébe szorosabban óhajja bekapcsolni a szabad orvosválasztás bevezetése által.

Az éljenzéssel fogadott beszámoló után dr. Neufeld Jenő, az egyesület főtitkára emelte ki a kórház jövőbeni célkitűzéseit, amelyeket a pénzügyi helyzet csak részben prolongált, amennyiben az orvosi tudományos továbbképzés, mely eddig is csendben, de intenzíven folyt, még szélesebb keretek között lesz rövidesen felvéve.

Rózsa Mór az intenzívebb helybeli és vidéki propagandát sürgeti, amelynek még mindig van munkatere és lehetősége. A propaganda zászlójával és jelszavával dr. Sebestyén József nevét ajánlja, akinek a fáradhatatlan munkásságához fűződnek az elért eredmények elsősorban és nagy tapsviharban leleplezi dr. Sebestyén életnagyságu arcképet, amelyet barátai készítették el meglepetésszerűen.

Dr. Sebestyén József könyveket meghatva mond köszönetet a megtszítettségért, amelyet nem várt és a bizalomért, amelyre lelkiismeretes munkássága alapján számított. Erre a bizalomra támaszkodott, amikor hat évvel ezelőtt az elnöki széket elfoglalta és ez az egyhangu bizalom ad neki erőt a továbbiakhoz, amikor arról van szó, hogy amit elértünk, azt meg is tartjuk, sőt tovább fejlesszük. Köszönetet mond munkatársainak, külö-

nösen Heves Vilmos alelnöknek, aki a legnehezebb időkben az egyesületnek el-  
évülhetetlen szolgálatokat tett.

A közgyűlés a múlt évi zárszámadásokra a felmentvényt, Boros Samu referátuma alapján, minden irányban megadta és elfogadta a folyó évi költségvetési irányzatot, mely körülbelül egy félmillió lej hiányt tüntet fel, abban a reményben, hogy Erdély zsidó társadalmában ez a hiány megtalálja fedezetét.

A megejtett választások során a közgyűlés Jakobi Józsefet és dr. Klein Miksát az egyesület alelnökeivé, László Jernót, Gutfried Adolfot és dr. Goldglanc

Henriket a végrehajtóbizottság tagjaivá választotta meg, míg az igazgatóság új tagjai Adler Zsigmond, Berger Árpád, Mikes Alfréd, Grünfeld Hermann Kolozsvárról, Klein Henrik és Junger Samu Péter rozsény, Fuchs Nándor Gyulafehérvár, dr. Kugel Dezső Brád, dr. Szarvas Jakab Hátszeg, dr. Kassovitz Endre Torda, dr. Surányi József Medgyes, dr. Klein Jenő Tasnád, dr. Schlönger Lajos Szinervár, dr. Trattner Jakab Tövis, Balázs Vilmos Gyergyószentmiklós és Weisz Jenő Bukarest lettek.

A közgyűlés az elnök életésével záródott be.

## KÖZGAZDASÁG

### Kolozsvár kereskedői és iparosai ismét Rózsa Mórt választják be a városi tanácsba

Pénteken van a Kamara városi tanácsos választása

Cluj-Kolozsvár, június 6. Pénteken tartja meg a kamara városi tanácsos választását, melyet mint ismeretes, megsemmisítettek. A választási igazolványokat még ma délelőtt 9-11-ig lehet kiváltani a Kereskedelmi és Iparkamara 9 számú szobájában. A választási igazolványok a legközelebbi igazgatósági választásra is érvényesek.

A Sfatul jelöltje Rózsa Mór. Természetes, hogy minden kereskedő és elsőor-

ban a zsidó kereskedők Rózsa Mór mögé sorakoznak. Rózsa annyiszor tanulejt adta, hogy a legnagyobb odaadással dolgozik minden közügyért, hogy a kereskedők alkalmasabb jelöltre nem is bizhatják érdekeik képviselőjét, mint Rózsa Móra.

Minden szavazatra szükség van. Minden kereskedőnek és iparosnak kötelessége, hogy szavazó igazolványát kiváltsa és szavazatával Rózsa Mórt támogassa.

### Miért nem kapnak pakurát a kolozsvári klinikák?

Cluj-Kolozsvár, június 6. A kolozsvári klinika a napokban tartotta meg árlejtését az egész évi pakura szállítási ügyében. Érdekes, hogy ezt az árlejtést egy ízben már megtartotta a klinika, de akkor egyáltalán nem akadt jelentkező. A klinika ugyanis híres rossz fizető. Köztudomású, hogy legutóbbi szállítójának három millió lejjel tartozik, aminek megfizetését még nem helyezte kilátásba. An-

nál feltűnőbb, hogy a klinika most is hosszabb fizetési terminusra akarja a pakurát lekötni. Ennek következtében a multban sem akadt vállalkozó, aki a klinikának ajánlatot tegyen. Az ujonnan kifizető árlejtés szintén negatív eredménnyel végződött. Az ajánlatok kizárólag rövid fizetési terminusra szólnak, a mit a klinika nem tud teljesíteni.

### Öt és félezer kényszeregyezség volt a kényszeregyezségi törvény bevezetése óta

Bucuresti-Bukarest, június 6. (Az Uj Kelet tud.) Az igazságügyminisztérium elkészítette a kényszeregyezségi eljárásokról szóló kimutatást azokról a kényszeregyezségekről, amelyeket a törvény bevezetése óta megindítottak. A statisztikai adatok szerint 1929 június 8-tól a kényszeregyezségi törvény életbeléptetése óta 1932. év végéig az egész ország területén 5635 kényszeregyezségi kérvényt nyújtottak be. A kényszeregyezségek emelkedése egyes évek szerint a következő képet mutatja:

1929. évben	519
1930. évben	1172

1931. évben	1578
1932. évben	7366

Országgrészek szerint a kényszeregyezségi kéresek igen érdekesen oszlanak meg. A legtöbb kényszeregyezséget az okiráltságban és Erdélyben kérték.

	Százalék
Okiráltság	3022, vagyis 53.63
Erdély és Bánát	1863, vagyis 33.06
Bessarabia	320, vagyis 5.68
Bukovina	430, vagyis 7.67

A kényszeregyezségek száma tehát 2-300 százalékkal emelkedett az egyes országgrészekben.

A villanytelepes vállalatok akciója a villanyárok forgalmiadója ellen. Megírta az Uj Kelet, hogy a pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a saját villanyteleppel rendelkező iparvállalatok meg kell hogy fizessék az elfogyasztott áram után az adót. Az érdekelt vállalatok az UGIR útján akciót indítottak, hogy ezt az intézkedést a pénzügyminisztérium vonja vissza. Memorandumot nyújtottak a forgalmi adó alkalmazására vonatkozó utasításokat előkészítő bizottságnak, amelyben azzal érvelnek, hogy a saját részben termelt villanyáram — termelési költség és ezért nem esett forgalmi adó alá. A bizottság kilátásba helyezte, hogy előterjesztést tesz a miniszternek a sérelmes rendelet visszavonására.

56 és félmillió lejjel tartozik a szeszmonopól a szeszindikátusnak. A szeszgyárosok egyik legsúlyosabb panasz a

szeszmonopól működése ellen az, hogy csak óriási késedelemmel jutnak hozzá a leszállított szesz értékéhez. A szeszszindikátus 1932. évi mérlege igazolja, hogy 1932 december 31-én a szeszmonopól a szeszgyáraknak 328 és fél vagon leszállított szesz ellenértékével tartozik, vagyis 56 és félmillió lejjel. A szeszszindikátus igazgatósága június 16-i rendes évi közgyűlésén az eddigig érvényesebb intervenciók megindítására tesz javaslatot.

### Terpenin francia, montanviasz, carnaubaviasz,

ceresin, paraffin, fettschwarz, valamint a cipőkrem gyártáshoz szükséges összes más anyagok és mindennemű vegyszerek nagyban

**Ullmann József és Fia**  
Oradea, Telefon 6-77.

A legolcsóbb magyar lexikon a

### Genius Kis Lexikon,

mely 1616 hangfaján 110.000 szót tartalmaz, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 640 lej helyett 120 lej füzve, 150 lej egész vázonba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portó költséggel (20 lej) előzetes beklüldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

## RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, június 7.

Bukarest, 17: Zenekari hangv. 20.30: Dabest, 21.15: Fuvolahangv.  
Budapest, 6.45: Torna. Utána gram-mofón, 9.45: Hírek, Közben gram-mofón, 12.05: Zenekari hangv. 12.30: Hírek — 1.15: Pontos időjelzés, időjárás. — 1.30: Kvartett, 3.30: Diákféltóra. 4: Asszonyok tanácsadója, 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, 5: Szalóznokari hangv. 6: Előadás, 6.30: Gram-mofón, 6.50: Előadás, 7.30: Cigányzene, 8.20: Zeneszámok, — 9.30: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, 9.45: Orgona, 10.30: Időjárás, 11: Francia nyelvű előadás, majd cigányzene. Bécs, 15.45: Filmmzene, 21.25: Beethoven V. szimfóniája.  
Berlin, 20.10: Katonazene.  
Breslau, 17.55: Cselló.  
Hamburg, 20: Verdi opera.  
Heilsberg, 22.25: Hangv.  
Stuttgart, 21.45: Verse, 22.30: Ziegler dalok.  
Varsó, 21.10: Zongorahangv.  
Milánó, 20.30: Offenbach operett.  
Róma, 20.45: Opera.  
Prága, 20.25: Hegedű.  
Pozsony, 20.25: Grieg zongoraverseny.  
Brünn, 20.10: Zongoraszerzemények.  
Osló, 22.15: Vidám dalok.  
Stockholm, 20: Rádiózene.  
Belgrád, 21.10: Jugoszláv dalok.

Csütörtök, június 8.

Bukarest, 20: Zenekari hangv. 21.15: Beethoven: IV. szimfónia, Utána hírek.  
Budapest, 6.45: Torna, Utána gram-mofón, 9.45: Hírek, 10: Felolvasás, 12.05: Kvintett, 12.30: Hírek, 1.15: Pontos időjelzés, időjárás, 1.30: Gram-mofón, 2.45: Hírek, 4: Féltóra a lányzóban, 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, 5: A földművelésügyi minisztérium előadása, 5.30: Néprajzi köv. 6.20: Angol nyelvoktatás, 6.50: Zongora, 7.30: Előadás, 7.50: Magyar dalok, 8.45: Szimfónia, 10.30: Pontos időjelzés, időjárás, majd az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. 11.15: Francia nyelvű előadás.  
Bécs, 19.40: Olszewska Mária dal- és áriaestje, 20.35: Rádióegyveleg.  
Berlin, 22: Táncczene.  
Frankfurt, 21.15: Rádiózene.  
Hamburg, 20: Brahms hangv.  
Varsó, 21.10: Tenordalok.  
Poznan, 20: Beethoven trió.  
Milánó, 20.30: Verdi: Otello című operája.  
Róma, 21.45: Hegedűhangv.  
Prága, 20.05: Szimf. hangv.  
Kassa, 19.10: Gottschal eperjesi zsidó kantór énekeket ad elő.  
Osló, 19.30: Grieg hangv.  
Stockholm, 17.45: Gram-mofón.  
Belgrád, 20: Gram-mofón.

### Az UJ KELET olcsó könyvei

Smedley: Magányos asszony	147 Lei
Patenotre: Pénz	87 Lei
Juhász: Hősök, tudósok, emberek	147 Lei
Molnár Ferenc: Harmonia	54 Lei
Sigrid Undset: Koszoru	144 Lei
Schalom Asch: Moszkva	168 Lei
Schalom Asch: Pétervár	168 Lei
Marai: Csutora	117 Lei
Galsworthy: Vagyon urai	70 Lei
Galsworthy: Bíró előtt	75 Lei
Babits Mihály: Gólyakaliva (kötve)	57 Lei
Karinthy: Hasmútét	72 Lei
Juhász: Japán	36 Lei
Juhász: Olaszország	36 Lei
Pap: Megszabadították a haláltól	87 Lei
Adanov: Thermidor 9.	90 Lei
Aldanov: Örszeesküvés	90 Lei
Aldanov: Ördög hidja	90 Lei
Paleologue: Három diplomata	54 Lei

Ujdonság! Ujdonság!  
JOSEPH ROTH

## HIQB

c. regénye.  
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akora tűzzel és mélységgel, mint Joseph Roth „Hiqb“ c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beklüldése mellett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

**CUZA, A VALLASALAPITO**

**Bibliát magyarázó könyveket adott ki Cuza, melyben tullicitálja ugyan Hitlert, de megállapítja, hogy Jézus nem volt zsidó**

**Ahogy az agg antiszemita vezér a keresztény vallásokról gondolkodik. Épületes alaptételek a keresztény vallásról**

Bucuresti-Bukarest, június 6. (Az Uj Kelet tud.) Cuza professor minden esztendőben meglepi valamivel a világot. Ezúttal sem fuarkodott a vén antiszemita apostol a szenációval: két könyvet adott ki 1933-ban. És amit ezekben a könyvekben mond: valóban szenációja a manapság fénykorát élő „modern” faj- és vallásméletnek. Mert azt tudtuk, hogy Cuza professor mindenkit lezsidóz és aligha akad zsidó származású ember, akinek zsidóságot letagadná. De most minden eddigi „lezsidózás” tultesz és megállapítja, hogy az összes apostolok elzsidósodott elemek voltak, akik miután zsidó neve lést kaptak, zsidó szemlebe magyarázták Krisztust.

Ami pedig Jézust illeti: ezekben a könyvekben Cuza a hitleri „elmélettel” homlokegyenest ellenkező tézist állít fel. Hitler tagadja a keresztény hitet, azért, mert alapítója, Krisztus, zsidó volt. Cuza most jobbat mond: **hogy Krisztus nem is zsidó.** Az apostolok voltak zsidók és azok magyarázták félre — Jánoson kívül, aki szintén árja volt. Mert — ez nem vjce — Cuza professor megállapítja Krisztusról, hogy árja volt és nem származik Dávid nemzetségéből. Hogy miképpen jutott erre a következtetésre Cuza, azt nem tudjuk. Ezt nem írja meg a könyvében. A könyvében csak írja, egyszerűen, de határozottan hogy **Krisztus árja volt.**

Cuza két brosurája „Krisztus tanításai a zsidóság és a keresztény teológia” a címe annak a brosurának, melynek előlírójában Cuza megállapítja, hogy „Románia szent földje a zsidó pénz prédája. És ezért ne jöjjenek időnk bölcsei és szemtelen farizeusai — akik nem értik meg Jézus tanításait és a pusztulásba sodorják minket —, hogy megtanítsanak bennünket, mit kell tennünk.”

Es anak igazolására, hogy „időnk bölcsei és farizeusai” nem tudják mit mondanak, amikor azt állítják, hogy Cuza nem tudja, mit akar, a LANC-nak második gyermekkorát élő elnöke újabb brosurát adott ki: „A teológia hibái és az egyház igazságai” címen, amelyben valláserkölesi fejtegetéseket követ el „magyarázva” a papoknak, hogy mi is az a kereszténység.

Ennek a vallásméleti fejtegetésnek három igen érdekes pontja van: Cuza professor könyvének alaptételei. Erdekes lesz ismertetni pontról-pontra ezeket az alaptételeket:

**A három alaptétel**

**I. Az Ótestamentum** „kiszámított, profán, az ördögtől sugalmazott munka a zsidó bölcseké, élükön a safarkodó Ezrával”: „hibáknak és ostobaságoknak egyvelege.”

**II. Jézus** nem származik Dávid törzseből: árja származású (tehát ember), nem azért jött, hogy Adám eredendő bűnétől megmentsen az embert: Jézus az igazság tettekre kész bátor harcos volt. Eppen ezért a „béke veletek” nem jelent mást, mint azt, hogy ne féljétek!

**III. Az evangélisták** „az Ótestamentum szük keretei között interpretálják Jézust” — János kivételével —, mert a zsidó vallásban nevelkedtek; ők „meghamisították Jézus tanításait”. Pál apostol zsidó farizeus, „Az evangélisták az evangélium szövegének interpretálói, Jézus tanításait, utódai, az apostolok, nem értették meg.” Ezek Cuza vallásméletének alaptételei. Sok komemntár nem kell ezekhez „forradalmi” megállapításokhoz, amelyek feltalálója egészen nyugodtan elmeget vallásalapítónak. Csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy azok a papok, akik évek óta min: Cuza belső hívei hordják a horogkeresztes lobogót, mit szólnak ezekhez a bibliai magyarázatokhoz? És azok a román egyházi méltóságok, amelyeknek még nagyon ritkán volt tiltakozó szavuk az ellen, hogy keresztény papok vezetőszerepet visznek a Lanc és a Vas-

gárda mozgalmában. Vajjon milyen fogadtatásban részesítik Cuza professor új könyveit, amelyek határozottan magukon viselik az öregedő ember gyermeki naivitását, de éppen úgy, mint tíz évvel ez-

előtt Németországban a hitleri „vallásmélet” volt a legkitünőbb agitációs anyag, azuttal nemcsak a zsidók és a politikai pártok, hanem az egyházak ellen is.

**Bánffyhunyon is ünnepeiték Siancu kapitányt**

**1000 főnyi móc gyűlt össze Bánffyhunyon Siancu kapitány ünneplésére**

Huedin-Bánffyhunyon, június 6. (Az Uj Kelet tud.) Kedden Bánffyhunyonra nagyszabású népgyűlést hívtak össze a „Kereszt lovagjai”, ahogyan Siancu kapitány és társai szervezetüket elnevezték. A gyűlésre 1000 móc jött le a hegyekből Bánffyhunyadra. A nagy izgalommal várt mogyülésre a hatóságok megfelelő előkészületeket tettek, a kisebbségi, főleg a zsidó lakosság körében azonban nagy aggodalommal várták a napot ahol tüntetés és rombo-

lás lehetőségeiről beszéltek. Háromnegyed tizenegyre kezdődött meg a gyűlés és a felvonult móc tömegek előtt és egynegyed kettőkor ért véget.

Itt ismét a „zsidó Tischlert” emlegették és mint nemzeti hőst ünnepeiték Siancu kapitányt. A gyűlés után felvonulást nem rendeztek, a parasz- tok békésen szétozoltak és falvaikba utaztak vissza. Délelőtt a zsidó kereskedők zárva tartották, délután azonban már kinyitották üzleteiket.

**Lezajlott a kongresszusi hitközségek aradi konferenciája**

**Dr. Fischer József megrázó beszéde a németországi zsidóság helyzetéről**

Arad, június 6. Az erdély-bánati kongresszusi hitközségek szövetsége június hó 5. és 6-án Aradon tartotta ezévi kongresszusát, amelyre Erdély és Bánát összes hitközségeinek elnökei, papjai és delegátusai összegyűltek. A kongresszust ünnepélyes istentisztelet vezette be, amelyen az aradiak tudós főpapja, dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi mondott mély gondolatokkal teli, magasszárnyalású ünnepi beszédet.

Az istentisztelet után az aradi Kereskedelmi Testület dísztermébe vonultak az egybegyűltek, ahol dr. Adorján Ármín elnök üdvözölte a megjelenteket és megnyitó beszédében vázolta a szövetség eddigi működését, eredményeit, majd rátért a németországi zsidóüldözésekre és németországi testvéreinket osztatlan együttérzésünkről és szimpátiánkról bizosította.

Majd dr. Fischer József kamarai képviselő, alelnök megrázó szavakkal festette le a németországi zsidóság helyzetét és vázolja azt a rettenetes helyzetet, amelybe a németországi zsidóság saját hibáján kívül, csak azért, mert zsidó, került. Nekik is ösi földjük volt a német föld, mint a fajneme-eknek, ők is épp úgy ontották érte véréket, áldozták életüket és vagyonukat a háboruban, emelték kulturájá: a legmagasabb fokra, nevet és dícsőséget szerezve a német névnek és népek az egész kulturvilágban, mire most megismétlődött a középkor legszörnyűbb, legmegrázóbb barbarizmusa velük szemben: hazátlank, nyomorult menekülők, kenyérméltültek és hajléktalank lettek azok, akik tegnap még büszkeségei voltak nemzetüknek, vagyonosak és áldozatkészek. A legnagyobb tragikum, amely a középkor óta érte a német zsidó-

ságot. Segíteniük kell rajtuk minden esz- közzel, minden erőnkkel, mert ha most nem segítünk rajtuk, akkor kötelességünk legelembb hányadát sem teljesítettük. Fel kell emelnünk tiltakozó szavunkat a világ előtt azok ellen, akik hóhér módon tiporják el a német zsidóság nagy szem- lem: kincseit.

E megrázó szavak mély hatást váltot- tak ki a kongresszus jelenlevőin. Az ei- nök javaslatára egyhangulag elhatároz- ták egy segélyalap létesítését, melyhez a szövetség szerény anyagi viszonyaihoz képest 20.000 lejjel járul hozzá. Felkérlik az összes a szövetséghez tartozó hitközsé- geket, hogy saját hatáskörükben azonnal indítsanak be egy gyűjtési akciórt erre a célra.

Ezekután következett a delegátusok igazolása, majd pedig Lax Salvator fő- titkár felolvasta az évi jelentést, mely a Szövetség utolsó évi működéséről ad beszámolórt. A jelentés vitája másnap folytatódott, amelyen egyhangu elis- meréssel adózták a Szövetség vezetősé- gének eredményes munkájáért. Ezek- után a kongresszus letárgyalta a napi- renden szereplő egyéb ügyeket, elfo- gadta a multévi zárszámadásokat és folyó évre tervezett költségvetést, meg- adta a felmentvényt a számvizsgálók- nak és a lelépő vezetőségnek. Majd dr. Lenke Manó lugosi főrabbi elnök- lete mellett megalakult a jelölő bizott- ság, amelynek javaslatára egyhangu lelkesedéssel a Szövetség elnökévé dr. Adorján Ármint, helyettes elnökévé dr. Schütz Henrik, alelnökké dr. Kecske- méti Lipót főrabbi és dr. Fischer Jó- zsef kamarai képviselő választották meg. Ezután megválasztották az elnöki tanács tagjait, valamint a Szövetség új alkotmányában előirt bizottságok és bíróságok összes tagjait. A kongresz- zus az új vezetőség életésével ért vé- get.

Megemlítendő, hogy a kongresszus első napjának estéjén kulturelóadás volt, melyen dr. Lenke Manó és dr. Singer Jakab főrabbi tartottak igen érdekes és értékes témájú előadásokat, melyet a nagyszámu hallgatóság lel- kes tapsokkal jutalmazott. Az előadás után az aradi hitközség látta vendégül a vendégeket és delegátusokat, hol a fehér asztalnál több toaszt hangzott el.

**SPORT**

**Az országos kardvívó- bajnokságok döntője**

Cluj-Kolozsvár, június 6. (Az Uj Ke- let tud.) A kardvívó bajnokságok végső eredményei csak a hajnali órákban vál- tak ismeretessé. A kardvívó bajnokságok végső erőlistája a következőképpen ala- kult.

Románia 1933-ik évi kardbajnoka Lo- sonczy Mihály (KAC). 2. Drogeanu (Bu- karest). 3. Csipler I. (Szatmár) 3 győz. 4. Kakuts (Marosvásárhely) 3 győz. 5. Mó- zes (Haggibbor) 3 győz. 6. Hintz (KAC) 2 győz. Rádulescu (Bukarest).

Románia 1933-ik évi hölgybajnoka Bar- tunek Titi (KAC), 2. Baczoni Lili (KAC). 3. Szentkirályi Sári (KAC). 4. Damin Baby (KAC). 5. Czeglédy Emmi (KAC) Az országos döntővel kapcsolatban le- vívott kerületi bajnoki döntők a favori- tok nélkül a Haggibbor ifjúsági gárdájá- nak fölényes győzelmével végződött. Részletes eredmények:

1. Erős László Haggibbor. 2. Zádor Árpád Haggibbor. 3. Csipler Sándor Szatmár. 4. Hintz György KAC. 5. Ka- kuts Marosvásárhely. 6. Eötvös Szatmár — Losonczy. Mózes és Deheleanu nem indult.

Gyulafehérváron az Unirea hétfőn a KAC-ot is 4:1 arányban verte meg 1:0-as féllidő után.

A június 8-iki sportünnepen a kolozs- vári sporttelepnek következő lesz a pro- gramja:

1. Felvonulás. 2. Királyhymusz és megnyitó beszéd. 3. A csapatok elvonulá- sa. 4. Szabadgyakorlatok. 5. 100 m. sik- futás. 6. Szertorna gyakorlatok. 7. 400 m. sikfutás. 8. Női törvívás. 9. 3000 m. bicikli verseny. 10. Szertornamutatványok. 11. Rudgrás. 12. Férfi törvívás. 13. Wolley Ball bemutató. 14. Boxverseny. 15. Ba- schett Ball bemutató. 16. 1000 m. kerék- pár verseny. 17. Férfi kardvívóverseny. 18. 4x100 m. stféta. 19. Szertornagyakor- latok. 20. Mükerekpárgyakorlatok. 21. Futball.

A Haggibbor ifjúsági csapata hétfőn pompás csatárjátékkal 4:1 (2:1) arányban legyőzte a KMSC ifjúsági csapatát.

**Palestine Oil Industrie Shemen Ltd.-HAIFA**  
**Shemen ételolaj -- Shemen szappan**

Ha az Ön fűszere még nem tartja raktárán a SHEMEN étel- olajat, kérje, hogy azt szerezzé be és vásárlása alkalmával ezen márkával szolgálja ki.

Aki egyszer kipróbálta a prima minőségű SHEMEN-MENORAH háziszappant, állandóan fogja használni. Darabja 6 lej.

Több mint 600 ke- reskedő árusítja a minőségben felül- mulhatatlan SHEMEN ételolajat, mert izletes, tiszta és kiadóságban vezetli Főlerakat Nag yrománia részére: „Ageco” Bucuresti, Calea Victoriei 29.

Kerületi képviselők: F. Weinberger Oradea, Str. Millerand 9., Josef Hilevicz, Arad, Str. Turnului 5., Marcell Kaldory, Timisoara, Str. Mărăsesti 6., Sandor Iacob, Cluj, Calea Victoriei 13.



Exikon, Utána gram- 30: Hírek — 1:30: Asszonyok 6: Elő- 6:50: Előadás. 25: Beethoven 22:30: Ziegler 21:15: Utána hírek. 2:45: 4:45: 5:30: 7:50: Ma- 10:30: Pontos az Operaház hangv. 11:15: Mária dal és 11:15: 147 Lei 87 Lei 147 Lei 54 Lei 144 Lei 168 Lei 168 Lei 117 Lei 70 Lei 75 Lei 57 Lei 72 Lei 36 Lei 36 Lei 87 Lei 90 Lei 90 Lei 90 Lei 54 Lei

# A külügyminiszter ur aludni akar

Riport egy meg nem született intervjuról

Satumare-Szatmár, június 6. A vasut régóta világutjának tartom s ha már az országuton is sok érdekes elmenye akad a járó-kelő embernek, annál is inkább adva van ennek a lehetőség a világ-utjával kapcsolatosan.

Palesztinából hazatérő és állomásunkon átutazó rokonomat várom a délutáni gyorsvonat érkezésével, amikor is a perron fedett terraszán feltünik két újságíró kollegám. Az egyik a helyi lap frissen borotváltarcu, ismert reprezentatív riportere, akit a csillogó monokli és a kemény fekete kalap már messziről kiemel a kisvárosi emberek szürke tömegéből, a másik pedig az az agilis újságíró, aki a politika, mint meléktoglalkozás, ösvényeiről átkanyarodott az újságíró rögös útjára. hogy így enyhítse a lelohadt ügyvédi praxis egyre kihagyóbb ritmusu üzletmeneté okozta belső krízisét.

Újságírói ösztönöm nem csal: a fiuk szenzációt hajszolnak, amit nem is titkolnak előttem, annál is kevésbé, mert abban a jó hiszemben vannak, hogy én is azért loholtam ki a vasuti állomásra, hogy elcsippjem a Szatmáron átutazó Titulescut, Románia világszerte ismert, szenzációs és hatalmas külügyminiszterét egy intervjú erejéig.

Szívesen csatlakoztam bizakodó hangulatu barátaimhoz akik már szépen megegyeztek abban, hogy mily kérdéseket intéznek a külügyminiszterhez. Én ugyan nem voltam olyan biztos abban, hogy megközelíthetjük külügyminiszterünket, mert ismertem szokását, hogy az újságírókat, bár elragadó mosolylyal, de kevesett mondó szavakkal szokta elintézni és többnyire csak annyit mond, hogy — semmit sem mondhat. De nem akartam monoklis barátom kedvét szegni, aki fölényesen oktatott bennünket — ő személyesen ismeri a külügyminisztert —, hogy óvatosan kell a kérdéseket feltenni, mert a nagy diplomata pár szóval elintézi a túl általános kérdéseket és akkor aztán vége is van az intervjúnak.

Miközben tehát latolgatjuk a szavak jelentőségét és le is írjuk a kérdéseket, letelik a vonat beérkezése ideje, sőt még egy félóra késés is, mert ennyit késett Halmiban a külügyminiszter vonata. Közben már elintéztem a Kolozsvárról érkezett gyorsvonatot is, mire lassu pöffögéssel befut a nevezetes vonat.

Miután hivatalos fogadtatás nincsen, a vonatot csak a helybeli rendőrség főnöke és reprezentánsai várják.

A miniszter a postakocsi után csatlakoztatva kocsiban érkezik, de nem mutatkozik az ablaknál s csupán a kíséretéhez tartozó urakat és nyilván a kegyelmes asszonyt lehet megfigyelni az el nem függönyözött ablaku helyiségekben.

Az újságírók keresik a bejáratot és amikor a bontiek észreveszik az érdeklődést, egy mosolygó arcu, karsu férfi száll ki a kocsiból: Filotti, a külügyminiszter sajtófőnöke. Bemutatkozik, kérelem egy rövid kihallgatás ki- eszközöléséért iránt, udvarias kifogások, további kapacitálás: nem lehet, a miniszter ur fáradt és aludni akar. Egyéb kény is a prágai kommuniké mindent megmond, csak bővebben kell interpretálni.

A jó fiuk tovább ostromolják a sajtófőnököt, de nem mennek messzibbre, mint hogy elmondja: kik utaznak a miniszter kíséretében. Így kerül sorra Savel Radulescu külügyi államtitkár neve is, aki szintén a vonaton utazik. A monoklis kollega nagyon szeréne legalább is az államtitkár urral beszélni és addig instálja Filottit míg végre felvezeti őket a szalonkocsiba. Amonban így sem sikerül az, amire vágytak, hogy t. i. a miniszterhez jussanak. Ugyanis Titulescu tényleg aludni tért, másodsor pedig kijelentette környezetének, hogy Bukarestig nem ad intervjút. Csak az államtitkárval lehetett néhány szót váltani, aki az újságírókat kikísérte a perronra, de mielőtt bővebb maóvarázathoz foghatott volna, a vonat már meg is indult.

Monoklis barátom pedig, aki színes illuziókat, egy szenzációs külügyi riport lehetőségét tűzte még rövid félórával

ezelőtt maga elé, az ügyvéd alapossá- gával leszögezte, hogy az ügy nem volt kellően előkészítve, mert autóval elé- be kellett volna utazni a nagy minisz- ternek a halmi állomásra és ott, az or- szág határállomásán bizonyára meg le- hetett volna szólaltatni a nagy urat, akinek minden szavára felfigyel keleti,

## SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Zágoni Szabó Lili kép- tárlata

A Minerva kiállítási termében egy ki- vételesen gazdag anyagu, érdekes kép- kiállítás nyílt meg. A kiállított képek, rajzok Z. Szabó Lili művei, akinek neve máris jóhángzásu az erdélyi műkedvelő közönség körében. Uj kiállítása ezt a jó- hangzást lényegesen fokozza. Olyan mű- vész képei ezek, akinek fellünő termé- kenysége a látás gazdagságából fakad, az impressziók sokaságából és távolról sem meddő és felületes ambícióból. Ami zavaró van a kiállításban: egyedül a kü- lönböző hatások divergáló megnyilatkozá- sainak lehet betudni, ami színben, rajz- ban, vonalvezetésben kissé nyugtalanító- lag hat a szemlélőre. Néhány valóban ki- való tehetséggel és leszűrtséggel megfes- tett olajkép, akvarell és paszettel azonban bőven kárpótól bennünket az említett diszsonanciáért. Különösképpen a mű- vész nő városképei azok, melyek szín- és mozgásgazdagságukkal lenyűgöző hatást tesznek. Köln, London, Amsterdam, Berlin, Bécs, Palermo, München uccái- nak életéből vett témái nemcsak tipizáló hangulataikkal hatnak, hanem tudásbeli szoliditásukkal, a benyomások nagyszerű érzékeltetésével is. Tájképei közül a száz- régi környékről festettek a legmegraga- dóbbak. Figurálisai közül „Ballarina“ c. vászna érdemi meg az elismerést. Többi figurálisai sok alkalmazkodást mutatnak a mindennapi nyárspolgári izléshez. Epp- ugy, mint csendéletet. Annál több értéket, izlést, stílus: zsufolt össze a művész nő kisebb vázlatáiba, egynemely meglepően művészi miniatűrjébe. Tény azonban, hogy nyitott szemmel jár a világban, a természetben és feltűnően reagabílnak mutatkozik minden szépség iránt. Az igé- nyes és kevésbé igényes izlés egyaránt kielégülést találhat tárlatán, mely egész nap nyitva van és teljesen díjtalanul megtekinthető. (s. l.)

Csütörtökön két előadásban bucsuzik Dayka Margit a kolozsvári közönségtől. Csütörtökön délután hatkor és este kilenkor bucsuzik Dayka Margit a kolozsvári közönségtől. Délután hat órákor operetiben lép fel, a Harapós férjben, este 9-kor pedig a vendéjátékok egyik legnagyobb sikert aratott darabjában, a Jó házból való urilányban. A délutáni Harapós férj előadást rendes helyárakkal adják. Tekintve, hogy Dayka Margit minden fellépését zsufolt házak nézték végig, a pénztár már árusítja a jegyeket és tanácsos előre gondoskodni róla, mert esténként a pénztár a közönség ostroma alatt áll.

### Ganz Abrahámné

# Kóser szakácskönyve

ismét kapható az UJ KELET könyv- osztályánál

Ara 180 lei

közép és nyugati Európa. Derüsen emlegetik a miniszter kísé- retének kijelentését. Az egyik ur — ha nem csalódom, Filotti — azt felelte a demokrácia követelményeire hivatkozó újságíróknak: „Uraim, kétségtelen, hogy Titulescu külügyminiszter ur nagy demokrata, de a demokráciájá- nak is van egy határa és pedig az, hogy ne legyen álmos.“

A végén meg is mosolyogtuk a kut- ba esett kísérletet, hogy a külügyi- minisztert a szatmári állomáson megin- tervjuoljuk. dr. s. m.

A Magyar Színház bucsuhete. Még egy hétig játszik a Magyar Színház. Ezen a héten sorra bemutatja a szezon leg- nagyobb sikereit az Irja hadnagy, az Angyalt vettem feleségül, a Kadétszere- lem, az Erik a buzakalász. A bucsuhét külön érdekes eseménye Hetényi Elemér negyvenöt éves színészi jubileuma, amelynek alkalmából a színház a Tatár- járást ujtítja fel. A Hetényi-jubileum hétfőn este 9-kor lesz. A Magyar Színház pénztára az összes előadásokra már áru- sítja a jegyeket.

### A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szerdán este 9-kor: Vitéz Benája. (A kolozsvári Wizo előadása. Mesejáték. Prologust mond: Finkler Edit. Mozi- helyárakkal. Ssz.: 132.) Csütörtök d. u. 6-kor: Harapós férj. (Operetrepriz. Dayka Margit fel- lépésével. Rendes helyárakkal. Sor- zatszám: 131.) Pénteken este 9-kor: Emmy. (Ujdonság 2-odszor. Mozihelyárakkal. Ssz.: 133) Szombaton d. u. fél 3-kor: Gyerünk az Olimpiára. (Kolozsvári műkedvelők revüelőadása. Ifjusági helyárakkal. Ssz.: 134.) Szombaton este 9-kor: Angyalt vettem feleségül. (Ujdonság 3-adszor. Mozi- helyárakkal. Ssz.: 135.) Vasárnap d. u. 3-kor: Irja hadnagy. (Mozihelyárakkal. Ssz.: 136.) Vasárnap d. u. 6-kor: Viktoria. (Operett- repriz. Mérsékelt helyárakkal. Sor- zatszám: 137.) Vasárnap este 9-kor: Kadétszerelem. (Operettujdonság 7-edszer. Mérsékelt helyárakkal. Ssz.: 138.) Hétfőn este 9-kor: Tatárjárás. (Jubiláris előadás. Hetényi Elemér 45 éves szí- nési jubileuma. Ssz.: 139.) Kedden este 9-kor: Ünnepi bucsuelőadás. Erik a buzakalász. (Operettujdonság 7-edszer. Az egész személyzet bucsu- ja. Mérsékelt helyárakkal. Ssz.: 140.)

### OPERA MOZGÓ:

Kedden és szerdán: X. 27. Főszerepekben: Marlene Diet- rich, Warner Oland, Következő műsor: Nászahajó. Olga Tchchova, Trude Berliner, H. A. Schlettow.

### SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Szerda 5, 7 és 9 órákor: Csütörtök 5, 7 és 9 órákor: A revü szökeje. Dramatikus vígjáték. Főszerepekben: Marion Davies és Bil- lie Dove. Jön: Conrad Veidt legújabb filmje: Az utolsó ut. Scheriff angol író világ- híru szindarabja nyomán. A leggran- diózusabb pacifista fiim.

### URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Szerda 5, 7 és 9 órákor: Csütörtök 5, 7 és 9 órákor: A becsületes megtaláló. Főszerepek- ben: Kay Francis és Miriam Hop- kins, Hollywood legelegánsabb mű- vésznői.

SZINKÖR-MOZGÓ MŰSORA  
Szerdán 3, 5 és 7-kor: Denevér. J. Strauss világhírű operettje filmen. A fősze- repben: Anny Ondra.

## APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastag- gabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hírde- tés 20 lej. Aláíráskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígs levelet csak ugy tovább- bitunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

2 darab alig használt ágybetét és egy szalon divány eladó. Schwartz Ignác Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7.

Csipekebarrás, függöny, ágyterítő, párnák montirozása, kelengyék készítése Wesselényi M. ucca 3. Weissmann R. — Ugyanott kézzelvarrott kesztyúk készítése és tanítása.

Megvételre keresek Hitelbank telerrel ingatlant. Ajánlatot „Helybeli“ jelígre a kiadóba kérek.

בין איין יונגער שױב מיט קלאנפאלער שאהנע טענארשטימע וועט איינען פאסטען, פער- פיענע איבער קבלות פאן אנערקאנטע ארטה- רבינס גאוניס האבע קליינע פאמיליע אונד קיינע גראסע געוואלטאנשפריכע. ביטטע מיך נור צור גראבעפארטראג בערופען וואללען ווען איך קיינען שטרמישען בייפאללע האבען ווערדע פערציכטע איך אויף דיא רייזשפפען. אדרעסע: Indig Berl Baia-Mare (Str. Olarilor No. 9.) Jud. Sätmar.

Gyógyszerész, román, német, magyar nyelvtudással, szerény igényekkel elhe- lyezkedést keres. Leveleket „Gyógysze- resznő“ jelígre Rudolf Mossehoz, Cluj.

Megnyit a „Familia“ kóser vegetárius étterem. Unió ucca 10. hátul az udvarban Kifűző, változatos konyha, izletes ételek. Vezető: Schwartz Ignác.

Nagy üzlethelyiség kiadó. Wesselényi ucca elején. Cim a kiadóban.

Uj festékgár keres városokban keres- kedelmi ügynököket bizományos raktárral. Megkeresés e lap kiadóhivatálában.

A gherlaj (szamosújvári) ort. izr. hit- község június 18-án d. e. 10 órákor a Talmud Tóra helyiségében hetenként 4—500 kg. kóser hus szállítására kizáró- lagos joggal, árlejtést tart. Ajánlatok a hitközség irodájába küldendők, ahol a feltételek is megtudhatók. Az előjáráság.

Üzlethelyiség termény vagy lisztüzlet- nek alkalmas, ugyanott szoba konyha jun. 15-től kiadó. C. Motilor 84.

### A fehér és vörös

## Oroszország

véres küzdelmei megdöbbentő realitással elevenednek meg Kálmán Jenő budapesti író világsikert elért regényében:

## Az omszki randevu!!

ban. Nyolc magyar hadifogoly érdek- fesztiben izgalmas kalandjait és csodála- tos menekülését a lángokban álló Orosz- országból írja le a regény, melynek első kiadását napok alatt szétkapkodták, ugy, hogy Romániának egy példány sem ju- tott. Az Erdély részére készülő kiadásból lapunk előfizetői és rendszeres vásárlói a 320 oldalas, díszes kiállításu regényt 30 lejért vásárolhatják meg az Uj Kelet könyvosztályában Kolozsvár

Vidéki olvasóinkat kérjük, szíveskedjenek előre — portóval együtt 38 lejt bekül- deni, hogy az utánvételezés felesleges költségeit elkerüljék.

Hans ...  
Holnap ...  
Szabó ...  
Gustav Fröh ...  
De ...  
Op ...

— Allamos zenekart. Be- hogy ösztöl- kart államosi állandóan es igen kedvező rossz időjárás

— A nemz igazgatójának Genfben jelen- ügyi hivatal kezdte uj il- tika a 17-ik ne- rencaia elé te- kozni fognak munkájának textil, vas és kérésével.

— Francia francia keres- jelentik: Fra- évvel ezelőtt kedelmi szer- francia korm- tárgyalások l

— Szörnye- pülö. Budape- Porkoláb Fer- zuhant és sző

— Négyszé- pirok árfolya- év alatt. Bécs- december 15- én a jegyzett- értéke 3369 m- értőlöt érne- részvények. A- szerint kilenc- négyszeres.

— Eljegyez- gyesről elje- Naszódról.

— Ideiglen- delmi szerződ- jelentik: Az u- kereskedelmi- kás keretet ad- gyümölcsök é- félmillió mári- tálható lesz. A- tatni fogják a- akkor fogják a- portra szánt é- viteni a kere- és további toj-

— Löversen- nia löenyés- évben június- után 3 órási k- kásos tavaszi- állomás melle- versenyben a- éves lovai é- hasonló koru- 1-es és 15-ös- vasai is fu- utóbbiak 25-én- távon. Termé- az idén sem- sem. A 2000- lovagolva 18-á- verseny szék- lóval 25-én le- rányból ugy- vezők, amenny- pár vonat k- által a legkén- tázást.

# HIREK

## Royal Mozgó

Ma, szerdán utoljára:

### Fehér Démon

Hans Albers, Gerda Maurus,  
Trude v. Molo.

Holnap, csütörtökön premier.  
Erdélyben először:

### Szabad-e a szived?

Gustav Fröhlich, Verebes Ernő, Lien  
Deyers, Anny Ahlers,  
Operett világláger!

— **Allamosítják a berlini filharmóniai zenekart.** Berlinből jelentik: Ugy hírlik, hogy ösztől kezdve a filharmóniai zenekart államosítani fogják. Az intézkedésre azért van szükség, mert Berlin városát tehermentesíteni kell az évi 350 ezer márkás szubvenciótól, amelyet a zenekarra költöttek.

— **Bukarestben havas eső esett.** Bukarestből jelentik: Bukarestben tegnap havas eső esett, az ország más részeiben is jelentékenyen leszűlt a hőmérséklet és állandóan esik. Félő, hogy a vetésekre igen kedvezőtlen hatással lesz a további rossz időjárás.

— **A nemzetközi munkaügyi hivatal igazgatótanácsa megkezdte új ülészeit.** Genéből jelentik: A nemzetközi munkaügyi hivatal igazgatótanácsa kedden megkezdte új ülészeit, amelyen előkészítik a 17-ik nemzetközi munkaügyi konferencia elé terjesztendő anyagot s foglalkozni fognak többek között a nők éjjeli munkájának problémájával, továbbá a textil, vas és acélpár néhány aktuális kérdésével.

— **Franciaország felmondotta a svájci francia kereskedelmi szerződést.** Párizsból jelentik: Franciaország felmondotta az öt évvel ezelőtt kötött svájci-francia kereskedelmi szerződést december elsejére. A francia kormány kész a lejárát előtt új tárgyalások lefolytatására.

— **Szörnyethalt egy magyar sportrepülő.** Budapestről jelentik: Gyöngyösön Porkoláb Ferenc sportrepülő gépével lezuhant és szörnyethalt.

— **Négyszeres az osztrák árfolyampárok árfolyamhanyatlása kilenc és fél év alatt.** Bécsből jelentik: A tőzsdén 1923 december 15-én a nagy konjunktúra idején a jegyzett összes részvények árfolyam értéke 3369 millió silling volt. Most 693 milliót érnek a tőzsdén jegyzett összes részvények. Az árfolyamhanyatlás ezek szerint kilenc és fél év alatt több mint négyszeres.

— **Eljegyzés.** Braun Chavet Nagymedgyesről eljegyezte Nuszbacher Áron Naszódrról.

— **Ideiglenes német-magyar kereskedelmi szerződés jött létre.** Budapestről jelentik: Az új német-magyar ideiglenes kereskedelmi egyezmény 16 millió márkás keret ad magyar exportra főzélékek gyümölcsök és buza tekintetében. Külön félmillió márká értékben tojás is exportálható lesz. A napokban Berlinben folytatni fogják a tárgyalásokat. A németek akkor fogják megjelölni az általuk exportra szánt árúcikkeket s ki fogják bővíteni a kereteket élőállatra, baromfira és további tojáskontingensre.

— **Lóverseny Alsószukon.** A Transilvania lóversenyző társaság (STIC) folyó évben június 18. és 25. (vasárnapok) délután 3 órai kezdettel rendez meg a szokásos tavaszi lóversenyeket az alsószuki állomás mellett levő lóversenyterén. A versenyben a bonchidai állami ménes 4 éves lovai és a kolozsi mintagazdaság hasonló kora ivadékaival együtt ez évben a 11-es és 15-ös lovasezredek schimbas lovasai is futtatnak, előbbieket 18-án, az utóbbiakat 25-én, mindkét napon 2000 m-es távon. Természetesen nem maradnak el az idén sem a kistenyésztők versenyei sem. A 2000 m-es vágta-verseny szőrére lovagolva 18-án, míg a 5500 m-es üggető-verseny szekérbe fogott egy vagy két lóval 25-én lesz. A vonatjáratok minden irányból úgy jövet, mint menet igen kedvező, amennyiben a versenyek ideje alatt 4 pár vonat közlekedik, lehetővé téve ezáltal a legkényelmesebb oda- és visszajáratást.

— **A Haggibbor turisztikai szakosztálya folyó hó 8-án, csütörtökön egésznapos gyalogkirándulást rendez** Kolozsvár—Gorbó völgye—EKE forrás—bükküi menedékház utiránnyal. Indulás reggel 7 órakor a Haggibbor Kossuth Lajos uca 10 szám alatti klubhelyiségétől.

— **A nézők közé rohant a versenyzők egyike a frankfurti motorkerékpárosversenyben.** Berlinből jelentik: Majna-Frankfurtban motorkerékpárosversenyen a versenyzők egyike motorkerékpárján a nézők közé rohant. Egy halottja és hét életveszélyes sebesültje van a szerencsétlenségnek. A versenyző sértetlen maradt.

— **Tűz ütött ki egy osztrák utasszállító hajón.** Bécsből jelentik: A Reichsbrücken néel a Franz Schubert utasszállító hajón tűz ütött ki. A hajó négy utasát és 19 főnyi személyzetét sikerült biztonságba helyezni. Az oltási és mentési munkálatok során egy matróz és két tüzoltó súlyosan megsebesültek s dr. Schönauer rendőr felügyelő belesett a Dunába s eltűnt a hullámok között. Holttestét még nem találták meg. A tűz a hidat is megromgálta. Járművek egyelőre nem fogják használni.

— **JÖN A NYAR!** Ki nem akar most jó üdítő ételeket enni salátákat majonézeket, melyeket legjobban a pálesztinai „SHEMEN” kítűnő olajával lehet csak készíteni és amely egyaránt jó az egészségeseknek és a betegeknek.

— **Három héten belül ki kell nevezni az új kereskedelmiügyi minisztert.** Bukarestből jelentik: Lugoseanu június 24-én fogja elfoglalni román diplomáciai állását. A kereskedelmi miniszter utódját tehát három héten belül ki fogják nevezni.

— **Samsonovici hadügyminiszter hazaérkezett.** Bukarestből jelentik: Samsonovici tábornok hadügyminiszter hazaérkezett Genéből a leszerelési konferenciáról.

## Szinkör Mozgó

Szerda 3, 5, 7:

# A denevér

Strauss világhírű operettje. A főszerepben:

## Anny Ondra

— **Előkészületek a világgazdasági konferenciára.** Párizsból jelentik: A francia államtanács ülést tartott, amelyen ki fogják jelölni a londoni világgazdasági konferenciára kiküldendő francia delegáció tagjait. — **A Nemzetközi Fizetések Bankját** Frazer elnök fogja képviselni a londoni világgazdasági konferencián. Washingtoni jelentés szerint az amerikai kormány a világgazdasági konferencián azt fogja javasolni, hogy minden ország a maga hatáskörében stabilizálja valutáját és hogy a nemesfémfedezet egységét része ezüst legyen.

— **Roosevelt aláírására vár az aranystandard megszüntetéséről szóló törvény.** Newyorkból jelentik: Az aranystandard megszüntetéséről intézkedő törvény most már csak Roosevelt elnök aláírására vár.



Élvezet-e

Igen! . . . . ha elegendő

# „Vita”

bonbont

vitt magával a turista, mert felfrissítik járás közben.

Amerre jártok, amerre keltek, mindenütt csak „Vita”-t egyetek!

Csodásan frissítő és tápláló!

„Kandia”-gyártmány  
Timisoara.

— **Három sebesült állapota életveszélyes a nantesi vasúti katasztrófa áldozatai közül.** Párizsból jelentik: A nantesi vasúti katasztrófa sebesült áldozatai közül háromnak az állapota továbbra is életveszélyes.

— **Souvich olasz külügyi államtitkár a hatalmak nagyköveteivel tárgyalta a négy hatalmi egyezményről.** Rómából jelentik: Souvich olasz külügyi államtitkár este a hatalmak nagyköveteivel tárgyalást folytatott a négy hatalmi egyezmény ügyében még fennálló ellentétek kiküszöbölése érdekében.

— **Mattern amerikai óceánrepülő Moszkvába érkezett.** Londonból jelentik: Mattern amerikai óceánrepülő, aki Newyorkból világgörülégi légi utra indult az Atlanti óceán északi részének átrepülése után közbelső leszállást végzett Osló közelében majd rövid tartózkodás után folytatta útját, megérkezve Moszkvába, ahonnan folytatta útját Irkutsk felé.

— **Oroszország újabb jegyzéket küldött Japánnak az északmandzsuriai vasutvonalak lezárása miatt.** Londonból jelentik: Az orosz külügyi népbiztosság a japán nagykövetnek újabb jegyzéket nyújtott át az északmandzsuriai vasutvonalak lezárása miatt. Szovjetrészeiről rámutatnak arra, hogy az intézkedés huzamos fennmaradása a japán-orosz viszony elmérgesedését hez vezethet.

— **Megreformálják a magyar esődtörvényt.** Budapestről jelentik: Közlebről meg fogják reformálni a esődtörvényt. Az eljárást egyszerűsíteni fogják s így talán elérhető lesz az a cél, hogy a felosztásra kerülő esődtömegekből a jövőben jusson valami a hitelezőknek is.

— **Borzalmas munkáskatasztrófa egy svájci kantonban.** Bernből jelentik: Tessin kantonban a Ticino drótkötélpálya egyik munkásokkal telt kocsija eddig fel nem derített okokból magafeszültségű vezetékek kerültek összeköttetésbe. Az áram 7 munkást agyonüjtött s ötöt súlyosan megsebesített. Az áldozatok közül ötön olasz állampolgárok. Három sebesült állapota kórházba szállítás után életveszélyes.

## Olajos hordó

kb. 1000 darab, használt, jó állapotban, normális 200 literes nagyság, legkisebb tétel 100 darab, franco bármely erdélyi állomás, igen olcsón eladó.  
ULLMANN JÓZSEF ÉS FIA  
Oradea. Telefon 677.

# 1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázó közül az egyetlen magyar: Körmeny Ferenc nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiírt nemzetközi regény pályázat 1000 angol fontos (650.000 lej) első díját

# A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland”-ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lejbe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlappal csak

# 44 lej

lesz. Miután a könyv csak korlátozott példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyeztesik a könyvet az Uj Kelet kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassai u.) 10. Vidékiek a portóval együtt 54 lejt küldjenek be címünkre s a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

## NAPRÓL NAPRA

— **A bécsi Deutschemeister-zenekar tegnap több ausztriai városban köztük Leobenben és Grazban adott szabadtéri hangversenyeket.** A lakosság mindenütt szeretettel fogadta a katonazenekart.

— **Közelebről expedíció indul a Csendes óceán néhány pontján elszórtan levő szigetek térképezésére.** Az expedíciót másfél évre tervezik. Repülőgépek is lesznek a hajókon az expedíció tagjainak rendelkezésére. Összesen több mint kétszáz sziget pontos térképezését tervezik.

— **Várkonyi Mihály a londoni British International Pictures filmgyárhoz szerződött s Bebe Danielssal Londonban francia játszani legközelebbi filmszerződését.**

— **Marseilleben három munkáscsalád közösen tette össze azt az ötven frankot, amelybe egy irországi sorsjegy került.** A szerencse kedvezett, megnyerték a főnyereményt. A szegény emberek, akiknek azelőtt alig volt betevő falatjuk, több mint hárommillió frank boldog tulajdonosaivá váltak.

— **A Liszt Ferenc versenyen győztes Fischer Anny zongoraművész nő a napokban európai amerikai és ausztráliai turnéra indul.**

— **Június végén hozzáfognak Bécsben az első Jeritza-film készítéséhez.** Jeritza a Sassmann-Thiele szerzők által írott Alexandra nagyhercegnő c. filmben fogja a főszerepet eljátszani. A hősnő sok izgalmas kalandon esik át, de végül is happy end fejezi be a film mesét. A film kíséret zenéjét Lehár írta.

— **Összel a londoni Haymarket színházban színpadra fog kerülni Jerome K. Jerome vígjátékának a Fanny és a család kérdéseinek operettváltozata.** A főszerepet Alpar Gitta fogja játszani.

— **Anday Piroska, a bécsi Staatsoper tagja július közepétől október elsejéig délamerikai turnéra szerződött.** A művész, aki Wagner-oprákban fog fellépni, június végén hagyja el az osztrák fővárost, hogy eleget tegyen szerződési kötelezettségének Délamerikában.

— **A bécsi Musikvereinsaalben megkezdődött a nemzetközi ének- és zongora verseny, amelyen a világ csaknem minden nemzete képviselve van.**

— **Baillet-Latour, a nemzetközi olimpiai bizottság elnöke és a végrehajtó bizottság tagjai megérkeztek az osztrák fővárosba s ma délután ülést tartottak a szerdán kezdődő kongresszusi ülészek előkészítésére.**

— **Theodore Dreiser: Amerikai tragédia.** A szerelem és pénzsovár amerikai ifjúság tragédiája. A legnagyobb mélységeket tárja fel, amelyek a háború utáni fiatal nemzedék előtt nyílnak meg: a szörnyű lelki harcot, amelyet a testet-lelket megállító szegénység és a gondatlanságot jelentő gazdagság nap-nap után való összehasonlítása jelent. A három kötet ára fi-nom papírosan nyomva fűzve 284 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg előzetes befizetése mellett, vagy utánvétellel.

# UJ KELET *Legújabb hírek*

## Befejeződött az agrárállamok konferenciája

Cezar Popescu nagyjelentőségű memoranduma a londoni kongresszus elé kerül.  
Titulescu ma ura külföldre utazik

Bucuresti-Bukarest, június 6. (Az Uj Kelet tud.) Az agrárállamok konferenciájának vasárnap délutáni ülésén Adam Rose, az állandó bizottság elnöke tartotta meg jelentését az agrárállamok blokkjának működéséről 1931 december óta. Foglalkozott a stresai határozatokkal, amelyek első alkalommal szögezték le, hogy kétségtelven létezik szervi összefüggés és az egyes agrárállamok exportlehetőségei és amafeladatai között, hogy pénzügyi kötelezettségeiknek eleget tegyenek és nem lehet az európai közgazdaság javulására számítani, ha az egyes államok mezőgazdasági problémáit meg nem oldják.

### A külkereskedelmi mérlegek

A legfontosabb feladat az agrárállamok külkereskedelmi mérlegének helyreállítása, mert ezek a mérlegek az esetek nagyrésztében passzívák, amin feltevéseket kell ahhoz, hogy az agrárállamok fizetési kötelezettségeinek eleget tudjanak tenni. Idézi a londoni konferencia előkészítő javaslatait amelyek között az egyik megállapítja, hogy a világ közgazdaságának helyzete lényegesen könnyebb volna, ha az adós államoknak lehetőséget nyújtanának adósságaik áruexport formájában való kiegyenlítésére és ha a hitelező államok közgazdasági politikájukat úgy irányítanák, hogy ilyen eszközzel biztosítani tudják az adósállamok fizetőképességét. A hitelező államok nem is remélhetik másképp, hogy kihitelezett tőkájuk kamatostól megtérüljön, ha nem módosítják oda pénzügyi és kereskedelmi politikájukat, hogy lehetővé tegyék az adós államoknak tartozásaik kiegyenlítését. Hangsúlyozta az előadó hogy ugyanazeket az elveket már a stresai konferencia szövegezte és a közép- és kelet-európai agrárállamok blokkjának ilyen irányban kifejtett propagandája már az összes államokban gyökeret vert.

### Cezar Popescu memoranduma

Ezután Cezar Popescu, a kereskedelmi minisztérium vezértitkára nyújtott be érdekes memorandumot a mezőgazdasági államoknak a londoni konferencián való állásfoglalására. Az európai agrárállamok rendkívül nehéz helyzet előtt állnak, amelyeknek okai a rendkívül súlyos nemzetközi pénzügyi helyzet, a mezőgazdasági termékek alacsony ára, a rendkívül szigorú határvédelemben keresendő. Cezar Popescu igen terjedelmes memorandumában az agrártermékek árának mesterséges emelését kívánja megvalósítani, hogy a termények és az ipari termékek közötti árnívó eltűnésével a piac egyen-

súlyos helyreállhasson. A tizenegy pontot tartalmazó memorandumot teljes egészében fogják a londoni konferencia elé terjeszteni.

### A hétfői ülések

Hétfőn délelőtt a konferencia Jan Seba csehszlovák meghatalmazott miniszter elnökletével tartott ülést. A szerkesztő bizottság véglegesen megszövegezte a három kiküldött albizottság által megszavazott határozati javaslatokat.

A külföldi delegációk vezetői és Madgearu, a konferencia elnöke, ma délután 5 órakor, kihallgatáson jelentek meg a királynál.

Hat órakor volt a konferencia utolsó ülése, amelyen megszavazták a határozati javaslatokat. Este fél 9 órakor a külügyminisztérium dínt ad a konferencia vendégeinek tiszteletére.

### Megegyezések

Románia és Bulgária között megegyezés jött létre a közvetlen áruforgalom tekintetében aranyvaluta alapján. Ma-

gyarország is hozzájárult a román vasutak ilyen irányú javaslatához, míg a többi európai állammal a kérdésben megindított tárgyalások folyamatban vannak.

### Tárgyalnak a magyarok

Az agrárállamok konferenciáján résztvevő magyar küldöttség fontos tárgyalásokat kezdett egy román-magyar kereskedelmi szerződés és a kisantanttal való gazdasági együttműködés érdekében.

Titulescu kedden délelőtt találkozott Vaida miniszterelnökkel, aki visszaérkezett a fővárosba. A külügyminiszter délután kihallgatáson jelent meg a királynál, akit tájékoztatott a külpolitikai helyzetről és a minisztertanácson is beszámolt a genfi és prágai konferenciákról. Titulescu valószínűleg szerdán elutazik, míg a londoni konferencián résztvevő többi román delegátus pénteken indul utnak. A külügyminisztert továbbra is Mironescu, Madgearu pénzügyminisztert pedig Popovici Mihály fogja helyettesíteni.

## A király hazatérésének harmadik évfordulója

Bucuresti-Bukarest, június 6. Ma volt harmadik évfordulója annak, hogy a király visszaérkezve külföldről repülőgépen, szerencsésen leszállt a banca-sai repülőtéren. Az itt felállított emléktábla előtt ma délelőtt ünnepséget tartottak. Vaida, Mironescu, Samsonovici és Irimescu voltak jelen a kormány nevében az ünnepségen, a repülő tisztek vontak kordont az emléktábla körül, 10 óra 40-kor Mihai vajda repülőgépen a helyszínére érkezett és leszállt. Ez volt a vajdának első repülé-

se. 11 órakor a helyszínére érkezett a király is Opris kapitánnyal, aki 1930 június 6-án a király repülőgépét vezette.

Popovici ezredes az aeronautikai érdemrend lovagjainak nevében a rend nagykeresztjét tűzte a király mellére, mire az uralkodó több tisztnak kitüntetést nyújtott át. Délben a tisztikaszónban ünnepi ebéd volt, ahol Bibescu herceg mondott pohárköszöntőt az uralkodóra.

## Két heti fogházra ítélték Schick mérnököt, az Ila berlini igazgatóját

Bucuresti-Bukarest, június 6. Berlinben az ügyészség rendelkezése letartóztatott és a központi börtönbe internálták Schick Ottó néhány hónappal ezelőtt Iroda külföldön is ismert berlini igazgatóját. Schick Ottót azért tartóztatták le, mert a Zsidó Távirati Iroda könyvnyomtatásában ugyan objektív tudósítást közölt a grenadirstrassei programról de ahhoz

kommentárt fűzött, Schick Ottó ügyében az angol konzul és az amerikai konzul is interveniált, ennek ellenére kétheti fogházra ítélték.

Schick Ottó néhány hónappal ezelőtt még a romániai Zsidó Távirati Iroda vezetője volt és ebben a minőségében az összes sajtó körök legnagyobb tiszteletét élvezte.

## A francia államtanács elfogadta a négyhatalmi egyezmény módosított szövegét

Genf, június 6. A Journal de Geneve közli, hogy a Lebrun elnöke alatt tartott francia államtanács elfogadta a négyhatalmi egyezmény módosított szövegét és felhatalmazta de Jourvenel szenátort, római francia nagykövetet, ennek a szövegnek aláírására.

A lap szerint a módosított tervezet csak ma juttatták el Berlinbe s a birodalmi kormány még nem foglalkozott vele. Így nem lehet tudni, hogy mikor kerül aláírásra a négyhatalmi egyezmény.

## Megkerült a Szászregénből ellopott toratekeres

Cluj-Kolozsvár, június 6. (Az Uj Kelet tud.) Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a szászregéni hitközség templomából ellopott egy négytörtekű régi széfert-órát. Tegnapi délután egy magát Bernát Izidor buzauj lekosnak nevező egyén jelent meg egy kolozsvári zsidó kereskedő házában és elmondotta, hogy annyira szorítja az adókkal, hogy kénytelen eladni saját széfert-óráját és 1500 lejért kölcson. A zsidó kereskedő jelentette az esetet a kolozsvári ortodox hitközség irodájában, ahol azt a tanácsot adták, hogy kérje be az illetőről a hiteles dokumentumokat annak igazolására, hogy a tóra tényleg az ő tulajdonát képezi. A kereskedő 500 lej előleget adott az idegennek azaz, hogy másnap behozza a hiteles hatóságok okmányokat és akkor hajlandó lesz meg is venni a toratekereset. Ma megérkezett Kolozsvárra a szászregéni rendőrség egyik detektívje és értesítve a különös óraeladási ügyről, elment a zsidó kereskedő lakására és miután megállapította, hogy az idegen által zálogban otthagyott toratekeres az ellopott szászregéni tórával azonos, azt lefoglalta a rendőrség. Az idegen, aki kétségtelenül a szászregéni templomrablóval azonos, elűnt. A rendőrség körözi.

## Meggyilkolták a berlini afgán követet

Berlin, június 6. Az afgán követség épületében egy diák, aki már évek óta tanul Berlinben az afgán kormány támogatásával, revolveres merényletet követett el Sirdar Muhamed Aghis kán berlini afgán követ, Nadir afgán király bátyja ellen. A követet golyótló találta kórházba szállították, ahol nem sikerült megmenteni az életnek. A gyilkos merényletöt letartóztatták.

A londoni világgazdasági konferencia francia delegációja, Párizsból jelentik: A mai államtanács kijelölte a londoni világgazdasági konferenciára küldendő francia delegáció tagjait. A delegáció vezetője Daladier miniszterelnök. Rajta kívül Paul Boncour, George Bonnet, Albert Sarraut, Queille és Serre miniszterek lesznek tagjai a világgazdasági konferencia francia delegációjának.

Zsidó dalok a rádióban. Csütörtök este kelet-európai időszámítás szerint nyolc óra tíz perckor a kassai stúdióban Gottschall eperjesi zsidó kántor zsidó dalokat ad elő.

Istentisztelet, június hó 8-án, esütörtökön, Ofélsége II. Károly király trónra lépésének évfordulója alkalmából a Ferdinánd király uti nagytemplomban délelőtt 9 órakor ünnepi istentisztelet lesz.

Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület folyó hó 8-án, esütörtökön este pontosan fél 9 órakor tartja 49. rendes tudományos szakülését a következő tárgysorozattal: Demonstráció: Dr. Havas József: Oesophago- és bronchoscoopia. Hozzászólások: 1. Dr. Rosenberg Ernő XLVIII. szakülésen tartott előadásához: Dr. Leitner Fülöp, dr. Vass Zoltán. 2. Dr. Löbl Adolf u. a. előadásához: Dr. Goldberger Ede, dr. Samu Dezső. Előadást tart: Dr. Traub Vilmos: A tuberkulozis fejlődésmenete különös tekintettel a gyermekkorra (Film bemutatással).

Kreuger gyufakirály szerelmei. Ingeborg Eberth rendkívül közvetlenül megírt könyve Ivar Kreugerről, amelyen keresztül bepillanthatunk e zsenális pénzügyembernek, vagy kalandornak felfokozott szerelmi életébe és gyönyörűségeibe. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lej.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 8-11.

**A „ZSIDÓ” Marx**  
Írta: Szabó Imre

A tartalomról: Rabbí Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rothschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.  
A finom papírosra nyomott példányok

**ára 30 le!**  
Az egyszerű kiadás ára:

**15 le!**

Megrendelhető bélyeg előzetes beklüdtés mellett is az Uj Kelet könyvosztályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Ma este 9 órakor a Magyar Színházban a kolozsvári WIZO rendezésében:

# Vitéz Benaja

Jegyek előre válthatók egész nap a Színház pénztáránál

Taxa postală plătite în nu  
No. 224.713-9

da Baron L.  
Telefon: 9-7  
Havonta 110  
évre 600, egy  
félvre 6, egy  
détések díjaz  
KELET az  
szidóság egy  
keink utánm  
rás megjelöl

Schmeling

Newyorkban  
közj boxmérkő  
Nem emléke  
ha a sportjel  
más vonatkoz  
A nációk us  
eseményhez is  
Van nekik  
ban, Schmeling  
Roppant ka  
hatalmas váll  
bíkié, semmir  
Arra egyé  
hogy valami  
Miké? Az e  
töréséhez, gy  
kapcsának a  
manitárius ke  
ják, hogy egy  
Einstein inte  
emelné egy b  
Ezért nem  
azt, hogy eln  
treniroznak é  
törődnek.  
Akkor boxba  
ban azt mond  
mint a primit  
nem fertőzte  
De ez a S  
hivatásának  
aki német szá  
politizálni, b  
pszichológus  
intervjuoltatta  
lista irányban

Abszolút i  
sem üresebb  
melyik politil  
gának a mest  
Es minthog  
minden szav  
Egyegy cikk  
bika-ábrázatár  
Hitlernek ére  
De tegnap

Kelet — a  
tizedik menett  
elintézte

Együttal m  
Nem fogják  
fűtyülnek a v  
Berlinben k  
tudomásul a  
ugyanis a sz  
ték és inkább  
főlenyét hang  
bajnokok így  
fognak büszk

Aláírták,  
A világsaj  
gisztrálja a  
hosszu és ren  
után való —

Persze arr  
az eredeti eg  
radt meg val  
a klauzulák r  
csak hatalmi  
lelkek megny  
volna Európ  
kéjét.

Mindazálta  
vagy a teljes  
hatalmi egye  
el kell ismer  
rában, a kéts  
pontján ez az  
... De kérd

jelentősnek n  
gyakorlatban  
Kérdés, ho  
indul-e tényl  
látózása, a h  
tése, a hábor  
mészeti liky  
ren és elsősz  
érezetnyi hat

Mert ma n  
verkezések k  
zalmas hábor  
gazdasági ha  
szüntetés  
semmit sem  
A nagyneh  
ban véve lat

